

3.Periot

Lise (11-12-13)

Nisan-Mayıs-Haziran (2021)

İçindekiler

A - İSTİŞARE (MEŞVERET) VE İTAAT (NİSAN)	3
1. İSTİŞARE KAVRAM.....	3
2. EFENDİMİZİN İSTİŞAREYE VERDİĞİ ÖNEM	6
3. İTAAT NE DEMEK VE İTAATI NASIL ANLAMALIYIZ?	8
4. İTAATIN DİNİ YÖNÜ	9
B - HİZMET VE HİCRET (MAYIS)	11
1. İMAN VE KURAN HİZMETİ NE DEMEKİR?	11
2. HİZMET NEDİR?.....	13
3. HİZMETTEN MAKSAT	15
4. HİZMET ETMEK VE HİCRET ARASINDAKİ İRTİBAT	17
C - HAYA VE İFFET (HAZİRAN).....	19
1. İSLAM DA GENÇLİĞİN ÖNEMİ VE GENÇLİK HEVESATI CİHETİNDEN GELEN TEHLİKELER	19
2. ALLAH'IN ARŞININ GÖLGESİNDEKİ GENÇ.....	21
3. HAYÂ NEDİR?.....	23
4. İFFET	25

A - İSTİŞARE (MEŞVERET) ve İTAAT (NİSAN)

1. İstişare kavramı

İstişâre (meşveret), insanların bir konuda görüş alış-verişinde bulunması, doğruya ulaşma adına başka bir kimsenin görüşüne başvurma anlamına gelir. Cenâb-ı Hak, Kur'ân-ı Kerim'de "Onlar için mağfiret dile ve işleri onlarla müşavere et." (Âl-i İmran, 3/159) ve "İşlerini istişare ile yürütürler." (Şurâ, 42/38) âyet-i kerimeleriyle istişârenin, müminlerin karar vermeden önce başvurmaları gereken çok önemli bir prensip olduğunu ifade eder.

Hz. Peygamber (sallallâhu aleyhi ve sellem), Hz. Ebûbekir ve Hz. Ömer için: "Siz bir danışmada oy birliğine varırsanız, ben size aykırı hareket etmem." buyarak istişâreye verdiği ehemmiyeti dile getirmiştir. İstişâre edenin "asla pişman olmayacağını" ifade eden Peygamber Efendimiz (sav), her fırsatta ümmetini istişâreye teşvik etmiş; kendisi de Bedir'de Ebû Sufyân'ın geldiğini haber alınca ne gibi tedbir alınacağı konusunda Ensar'a danışmış; ayrıca Bedir esirleri konusunda, Uhud ve Hendek savaşları öncesinde, Hudeybiye'de İfk hâdisesinde, ezan konusunda olduğu gibi pek çok mevzûda ashâbıyla istişâre etmiştir.

Bir hadislerinde, "Bir millet istişâre ettiği müddetçe zillete düşmez" buyuran Efendimiz, bir meselede kişisel görüşler yanılabilirse de topluluğun görüşünde isabet olacağını ifade buyurmuştur.

İstişâreye yani danışmaya, Yüce Allah'ın emri, Peygamber Efendimiz'in sünneti olarak önem verilmelidir.

İstişare Kur'ân'ın Bir Emridir

"Yapacağın işi, daha önce bunu denemiş, tecrübeli kimseye danış çünkü o, kendisine pahalıya mal olmuş doğru görüşleri sana bedavaya verir." der Lokman Hekim. Bir kimse, ne kadar zeki ve tecrübeli olursa olsun, meselelerini çözme noktasına istişareye başvurmuyorsa yanlış bir yolda demektir. Nitekim akıl ve zekâ itibarıyla insanların en önde olanı Efendimiz (sav) bile meselelerini istişare ederek halletmiştir. Asr-ı Saâdetde bunun pek çok örneği yaşanmıştır.

Peygamber Efendimiz (sav) Bedir savaşı öncesinde kendilerine en yakın kuyunun kenarını karargâh yapmak ister. Bu sırada Ashab'tan Hz. Hubâb el-Cümuh, Peygamberimize, "Yâ Resûlallah! Burayı, Allah'ın seni yerleştirmiş olduğu ve bizim ileri geri gitmeye yetkimiz olmayan bir yer olarak mı seçtin? Yoksa bu bir görüş, bir harp taktiği midir?" diye sorar. Efendimiz, "Hayır; bu bir görüş ve bir harp taktiğidir" der. Bunun üzerine sahâbî efendimiz, "O halde yâ Resûlallah! Burası uygun bir yer değil. Orduyu buradan kaldırıp düşmana en yakın kuyuya gidelim. Orada bir havuz yapıp içine su dolduralım, geride kalan kuyuları tahrip edelim, düşman istifade edemesin" der. Efendimiz (sav), "Sen güzel bir fikre işaret ettin" buyurur ve bu sahâbînin dediği şekilde hareket eder.

Evet istişare Kur'ân'ın emridir ve bu itibarla da bir ibadettir. Kur'ân hakikatlerini kendisine rehber edinenlerin, Kur'ân'ın bu emrine itaat etmeleri ve meselelerini istişare ile hâletme yoluna gitmeleri şarttır.

İstişârenin mânâsında insanların birbirlerine ihtiyaç duymaları vardır. Diğer bir tabirle birbirlerini seven, birbirlerine ihtiyaç duyan ve birbirlerinin fikirlerine hürmet edenlerdir ki, aralarında meşvereti bir esas olarak kabul eder ve öyle hareket ederler. İşin ehliyle danışmadan kendi başına hareket eden kimse çalışma arkadaşlarını sevmiyor, onlara ihtiyaç duymuyor ve kendi görüşünü daima üstün gördüğünden onların fikirlerine itibar etmiyor demektir.

Başkasına muhtaç olmayan bir kimse düşünemeyeceğine göre başkasıyla istişare etmeyen kimse acizlik, noksanlık ve ihtiyaçtan ibaret olan mahiyetini bilmiyor demektir. Bu ise bir insan için büyük bir tehlikedir. İstişareye önem vermek kişinin noksanlığından değil; olgunluğundan ve daha çaplı ve daha sağlam hizmet vermeyi düşünmesinden kaynaklanır.

İstişaresiz Asla Bir İş Yapılmamalı

"İstişare eden, hakikate ulaşmaktan mahrum olmaz." der İmam Gazali. Pişmanlık yaşamamak için alınacak kararların öncesinde mutlaka istişare yapılmalıdır. Bir mümin, ister şahsî işleri ile ilgili olsun isterse aynı yolu paylaştığı arkadaşları ile olan ortak işlerini mutlaka istişare etmelidir.

Nitekim bir aklın tek başına vereceği kararın isabetlilik derecesiyle, on aklın ortak bir şekilde vereceği kararın isabetlilik derecesi elbette ki aynı olamaz. Öyle ise istişaresiz asla bir iş yapılmamalı. İstişaresiz iş yapanlar kendi şahsî düşüncelerine göre hareket ediyorlar demektir. Bu tarz insanların hata yapmaları çok daha kolaydır. Bir mümin prensip itibarıyla her şeyden önce kendi akıl ve tecrübesine değil, istişareye, kolektif şuura ehemmiyet vermelidir.

Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) vahye mazhar olduğu halde sahabileri ile istişâre etmiş olması, salt akıldan ziyade kolektif şüura verdiği önemi göstermektedir. Peygamber Efendimiz'in bazen rey ve görüş sahiplerine birer birer düşüncelerini açarak, bazen de görüş sahiplerini bir araya ge- tirerek plân ve projelerini sağlam bir zemine oturttuğu ve böylece fikirlerini bütün bir topluma mâl ettiği görülme- ktedir.

Bedir Esirleri, İstişare Sonucunda Serbest Bırakılmışlardı

Bedir seferi, baştan sona istişare ile yürütülmüştür. Savaş sonucunda galip gelen Müslümanların elinde esir müşrikler geçmişti. Bu yeni karşılaşılan bir durumdu. Zira savaş ilk olduğu gibi esirler konusu da bir ilkti ve ne yapılacağı konusunda önlerinde misal teşkil edebilecek herhangi bir uygulama yoktu. Henüz ilâhî bir emir de gelmemişti. Hüküm yok diye esirleri geri de gönderemezlerdi. Çünkü bu, geri döner dönmez yeniden savaş hazırlıklarına başlayacakları açıktan belli olan müşrik cephenin ekmeğine yağ sürmek anlamına gelirdi.

Onun için Efendimiz (sallallâhu aleyhi ve sellem), önce ashâbını topladı ve onlarla, esirler konusunda atılacak adımları istişare etmeye başladı. Her şey, bir ilkti ve bugün atılacak adımlar, daha sonraları da kullanılacak birer metod olacaktı. Allah Resûlü: "Şu esirler konusunda ne düşünüyorsunuz?", diye soruyor; "Onların çoğu dünkü kardeşleriniz olsa da Allah (celle celâluhû), bugün onları sizin vereceğiniz karara muhtaç bıraktı." diye ilave ediyordu.

Hz. Ebû Bekir öne çıktı:

"Yâ Resûlallah", dedi. "Onlara karşı Allah (celle celâluhû) Sana yardım edip Seni üstün kılsa da onlar, yine de Senin ehlin ve akrabaların! Bunların kimi amcaoğlu, kimi aynı kabilenin müntesibi ve kimi de kardeşler! En iyisi bunları Sen, kendi lerinden fidye almak suretiyle serbest bırak. Böylelikle, onlardan alınanlar bizim küfre karşı elimizi güçlendirir. Belki de Allah (celle celâluhû), böylelikle onların kalbini Sana karşı yumuşatır ve onlar da bir gün Sana gelir ve destek olurlar!"

Sâdık Yâri'nin kanaatini aldıktan sonra bir diğer arkadaşına dönerek: "Peki, sen ne diyorsun ey Hattâboğlu", diye sordu. "Yâ Resûlallah" diye başladı Hz. Ömer. "Bunlar, Seni yurdundan çıkarıp kovan, Seni yalancı ilan eden ve Seni öldürmek için yola çıkıp Seninle savaşıyan insanlar! Ben, Ebû Bekir gibi düşünmüyorum; bana kalırsa, falanı bana teslim edin ve onun boynunu ben vurayım! Senin elinde bunların esir olarak kalmasına benim gönlüm razı değil!"

Bu arada, Abdullah İbn Revâha ileri atılarak:

"Yâ Resûlallah", dedi. "Gördüğüm kadarıyla bu vadide, bir hayli çalı, çırpı ve odun var; onlar içindeyken bu vadiyi ateşe veriver!" İbn Revâha'nın bu teklifi üzerine, onun sesini duyan amca Abbâs: "Akrabalık bağlarını kökünden kestir!", diyerek tepki gösterecekti.

İstişare bu şekilde devam edip gidiyordu. İstişarenin sonunda genel kanaat belli olmuştu. Efendimiz'in kanaati de bu istikametteydi. Zira bugüne kadar gelen âyetler, insanları affederek hikmet ve güzel söz ile davet üzerinde duruyordu. Kur'ân'la bütünleşmiş bir ruh olarak herkesi affetmek, O'nun karakteri hâline gelmişti ve O da genelin kanaatine uyarak esirlerin, fidye karşılığında serbest bırakılmaları gerektiğini söylüyordu. Yine de esnek bir uygulama ortaya konuluyor ve bu miktarı bulamayanlara da müsamaha ile bakılarak bu rakam, daha aşığılara kadar çekilebiliyordu.

Bir de hiçbir şeyleri olmayan fakir insanlar vardı; gönül, bunların da hürriyetlerini kazanmalarını istiyordu ve çok geçmeden buna da bir çare bulundu. Tespit edilen fidye bedelini ödeyecek gücü olmayanlar, Müslümanlardan on delikanlıya okuma yazma öğretecek ve buna karşılık hürriyetlerini elde edeceklerdi.

Buna rağmen, hem malı olmayan hem de okuma yazma öğretme imkânı bulunmayanlar da zorda bırakılmayacak ve onlar da bundan sonra Müslümanlığın aleyhinde konuşmamak ve aleyhte olanlara da yardım etmemek şartıyla serbest bırakılacaktı.

Ayrıca Efendimiz, Müslümanlar ile Mekke müşriklerinin savaşı olan Uhud harbinden önce istişare neticesinde savaşın Medine dışında yapılması ya da sadece şehrin savunulması şeklinde iki görüş ortaya çıkmış, birinci görüş benim senmiştir.

Hendek savaşında da istişare yapılmış, Selman-ı Farisi'nin teklifi olan şehrin zayıf ve açık yerlerini korumak için Medine'nin etrafına hendek kazılması teklifini kabul etmiş ve savunma buna göre yapılmıştır.

Peygamberimiz istişareye önem vermiş ve vahyin sınırları dışında kalan hemen her meseleyi ashâbıyla istişare etmiştir. Onun bu metodu, sahabenin daha hızlı ve kolay bir şekilde çözümün bir parçası olmasını sağlamıştır. Zira bilinen bir gerçektir ki, çözümün parçası olmayanlar, problemin parçası olabilirler. Hz. Peygamber ise mahir bir şekilde ve bizlere de misal teşkil edecek şekilde ashâbının görüşlerine değer vermiş ve onları çözümün bir parçası yapmıştır. Böylece onların enerjisini verimli bir şekilde kullanmıştır.

Başkalarının Düşüncelerine Müracaat Edenler, Dâhîlerden Daha Başarılı Olurlar

En akıllı insan, meşverete en çok saygılı ve başkalarının fikirlerinden en çok istifade eden insandır. Yapacağı işlerde, kendi düşünceleriyle iktifa eden ve hatta onları başkalarına da kabul ettirmeye zorlayan ham ruhlar, etraflarından hep nefret görürler. İstişâre etmek Kur'ân'ın emridir ve bu itibarla bir ibadettir. Kur'ân hakikatlerini tatbik etmeyi esas alan kimselerin elbette ki, Kur'ân'ın bu emrine itaat etmeleri ve mes'elelerini istişâre ile halletme yoluna gitmeleri gerekir.

Herhangi bir meselede yanlış karar alınmasını engelleyen, hataları asgariye indiren en önemli vesile istişâredir. "Kendi kararımı kendim veririm, kimseye danışmaya ihtiyacım yok!" türünden düşünceler, kişiyi kayba götürür. Çünkü akıl, akıldan üstündür. Fethullah Gülen Hocaefendi'nin ifadeleriyle, iyiden iyiye düşünülmeden, başkalarının fikir ve tenkitlerine arzedilmeden, bir mesele hakkında verilen kararlar, çok defa hüsrân ve hezimetle neticelenir. Düşüncelerinde kapalı, başkalarının fikrine hürmet etmeyen "kendi kendine" biri, üstün bir fitrat, hatta dâhî bile olsa, her düşüncesini meşverete arzedilen bir diğer insana göre, daha çok yanıltıcı görülür.

Bir işe başlamadan önce, gerekli olan her danışma yapıp tedbirde kusur edilmemelidir ki, sonra etrafı suçlama ve kaderi tenkit etme gibi, musîbeti ikileştiren yanlış yollara gidilmesin. Bir şeye azmetmeden evvel, akibet güzelce düşünülmez ve tecrübe sahipleriyle görüşülmezse, neticede hayâlkırıklığı ve nedâmet kaçınılmaz olur. Ukalâlık edip de kimseye danışmadan, bir kısım sevdalara tutulmuş nice kimseler vardır ki; uyardıkları kobralar tarafından hem sokulmuş hem de saf dışı edilmişlerdir. Keşke, saf dışı edilenler sadece kendileri olsaydı...

Kimlerle İstişâre Edilir?

İstişâre ederken göz önünde bulundurulması gereken en önemli noktalardan biri, kime veya kimlere danışılacağı konusudur. Bu husus, yapılacak olan bir işin hayırla neticelenmesine önemli derecede etki eder. Bu yüzden danışılacak olan kişinin, akıl ve tecrübe sahibi, dindar ve faziletli, samimi, sağlam fikirli, keskin görüşlü, insan psikolojisini iyi tahlil edebilme, doğruluk ve güvenilirlik gibi değerlere sahip olmasına dikkat edilmelidir. Öte yandan, akli bir şeye ermeyen, ahlâktan yoksun, mağrur kimselere danışmanın kişiye hiçbir yarar sağlamayacağı da açıktır. Görüşlerinde ve düşüncelerinde daima isabet edenlerin, bir iş yapmaya niyetli olduklarında, istişâre etmelerine şaşılmalıdır. Çünkü böyle kimseler, kendi görüşlerini yoklarlar, zekâ ve anlayışlarını denerler. Bu şekilde hareket etmekle fikir ve düşüncelerini zinde tutarlar.

Herhangi bir konuda istişâre etme ihtiyacı ortaya çıkarsa, şu iki metoddan biri ile problem halledilir:

Birincisi, birkaç kişiyle ayrı ayrı görüşülür, fikirleri alınır; fikirler hangi noktada daha çok birleşiyorsa, o uygulanır. İkincisi, birkaç kişi toplanıp görüşleri sorulduğu zaman her biri fikirlerini söyler, daha sonra bu kişiler birbirlerinin görüşlerini inceleyerek en uygun görüşte karar kılarlar ki bu görüşle de sağlıklı hareket etmek mümkündür.

Bir Topluluğu İlgilendiren Kararlarda İstişâre Niçin Gereklidir?

Tefsir alimlerimiz bu soruyu Kur'ân ve hadislerden çıkardıkları işaretlerle üç ana madde hâlinde cevaplandırıyorlar: 1-İstişâre gereklidir, çünkü bir mesele iki veya daha fazla kişiyi, bir cemaati, topluluğu ilgilendirdiği halde, o konuda tek bir kişi karar verirse, diğerlerine haksızlık yapılmış olur. Tek kişiyle alınan kararların isabetliliği tartışmaya her zaman açıktır.

2-Bir topluluğu ilgilendiren meselelerde bir kimse tek başına karar vermek istiyorsa bu, o kimsenin ya kendi çıkarını gözetmesinden ya da kendisini öbür kişilerden üstün görmesinden kaynaklanır. Takdir edilir ki her iki durum da doğru değildir.

3-İki veya daha fazla kişiyi ilgilendiren işler hakkında karar vermek büyük sorumluluk ister. Âhirette hesap vereceğine inanan bir kimse, bu yükü tek başına yüklenmekten kaçınmalıdır.

Ashab Efendilerimiz (ra) de Efendimiz (sav) gibi işlerini meşveret ile çözüme kavuşturmuşlardır. Mesela Hz. Ömer, işbaşına geçer geçmez, devlet yönetiminde istişâre meclisleri kurmuş, bu meclislere halkın görüşlerine itibar ettiği insanları davet etmiştir. Ensar ve Muhacirîn'den bazı zatlar mesela, Osman, Ali, Abdurrahman b. Avf, Muaz b. Cebel, Zeyd b. Sabit, Ubeyy b. Ka'b (ra) gibi şahsiyetler bu meclisin daimî üyeleri idi. Meclis, belli günler toplanır, devleti, milleti alâkadar eden meseleleri müzakere ederek, karara bağlarlardı. Bu meclislerde herkes görüşlerini açık-seçik, net bir biçimde açıklayabilirdi. Zaten "Müşaveresiz hilafet olmaz." Hz. Ömer'e ait bir sözdür.

Hz. Osman ve Hz. Ali de (ra) istişâreye çok önem verir, mühim meseleleri istişâre ederlerdi. Ehl-i Şûrâ, rey ve fikirlerini tam bir serbesti içinde beyan ederlerdi. Herkes fikrini söyledikten sonra çoğunluğun görüşüne göre hareket edilirdi. Umumî meseleler için bu meclisin kararı bağlayıcıydı.

2. Efendimizin istisareye verdiği önem

Ortaya attığımız fikirler makûl görülürse memnun olmalı; makûl görülmezse, “Mevsimi değilmiş!” deyip beklemeli ve katiyen kavga edilmemelidir. Bazan da makûl fikir, onu teklif eden şahıstan dolayı reaksiyon görebilir. Böyle durumlarda, bu tür teklifleri başkalarının yapmasına fırsat verilmelidir. Önemli olan, fikirlerin hüsn-ü kabulüdür. Bediüzzaman Hazretleri, İstanbul’da sayıca çok dostlarla yaptığı hizmetlere mukabil, Isparta’da az sayıdaki arkadaşlarıyla yaptığı hizmeti daha bereketli bulur. Ve bu bereketi de ihlâsla irtibatlandırır.

Bir istişare meclisinde bir kimse kendi fikrini güzel bir tarzda ortaya koymalı, kabul görmezse direktmemelidir. Ayrıca istişarede alınan kararlar akla yatmadıysa veya anlaşılmadıysa o anda söylenmeli ki, mesele açığa kavuşsun. İstişare bittikten sonra da katiyen alınan karar hakkında ileri geri konuşulmamalıdır. Meşverette alınan karara, müzakereye katılmamış olanlar ve karara muhalif kalanlar dâhil, herkesin uyması esastır. Azınlıkta kalan fikrin sahibi ya da taraftarı, meşverete dâhil olurken heyetin doğru karar vereceğini de varsaydığına göre, heyetin kararına tabi olmayı benimsemelidir.

Uhud Öncesi Meşveret

Allah Resulü, müdafaa harbi yapacaktı.. düşünceler bu noktada temerküz ediyordu. Bu arada bir de rüya görmüşlerdi: O, “Kendi zırhının içine girmiş ve bir kısım sığırlar boğazlanıyor, mübarek kılıcının ağzı bir diş atıyor.” Bu rüyayı kelimesi kelimesine şöyle tabir buyurdular: “Bu zırh bizim için Medine’nin içidir, müdafaa harbi yapalım. Onlar saldırsınlar, biz onları burada karşılayalım. O boğazlananlar, benim Ashabım’dır. Oraya gitmeyelim. Kılıcımın ağzından bir parçanın kopması ve diş atması, yakınlarımdan birisinin ölmesi demektir.” Evet Allah (cc), göstermiş, tembihde bulunmuş ve Habib’ine bir sinyal vererek âdetâ; “onlara müdafaa harbi yapın” demiştir. Rüyada Resûlullah’ın kılıcının ağzından bir parça kopmuştu ki, bu, Hz. Hamza’nın şehadetine işaret etti. Evet Allah’ın Arslanı Hamza, bu muharebede şehit olacaktı.

Bu sırada Bedir’de bulunmayanlar da vardı ki, bunlar da şehid olmak için hep duâ ediyorlardı. Allah (cc), onların duâlarını da kabul buyuracaktı.

Mesela; Enes bin Nadr “Allah beni müşriklerle bir karşılaştırırsa” diyor ve şehidlik arıyordu. Yani Enes ve emsali: O hangi gündür, o günün adı nedir ki, ben o gün şehit olur, şehadet kanı ile abdest alır ve bu halimle Allah’ın huzuruna çıkarım mülahazası içindeydi.. ve onlar bunu ciddi bir istek ve önü alınmaz bir arzu ile bekliyordu. Bütün bir sene hep bunu heceleyip durmuşlardı. Elbet böyle bir duâ reddolunmazdı ve olmadı. Kimbilir daha niceleri aynı arzu ve istekle yanıp tutuşuyor ve duâ duâ Allah (cc)’a yalvarıp bir meydan muharebesi talep ediyordu ki, O’na da şehidlik kapısı açılsın. Abdullah bin Cahş, Amr İbni Cemuh, Sa’d İbn-i Rebi, hepsi de şehitlik bekleyen ukba buudlu insanlardandı. Keza, Sümeyra Hanımın (r.anha) çocukları da şehitlik bekleyen kimseler arasındaydı. Şehitlik onların her gece rüyaları ve hülyâları olmuştu. O gün bunlar, orada, meşverette ağır bastılar.

Allah Resulü, meşveretle mes’eleleri topluma mâl ediyordu. O öyle davranacaktı ki, harekete iştirak eden her fert, fikren o işe sahip çıksın. Böylece, her fert, içinde kendi düşünce ve görüşü de olan mes’eleye daha çok omuz verecekti. Çünkü o da, fikren o düşünce örfanesine iştirak etmiş oluyordu. Gerçi Allah Resulü vahiyle müeyyedi. Ama, bazı kimseler, daha sonra kadere taş atmasın, “şöyle olsaydı, böyle olsaydı” demesinler diye, evvela meşveret ediyor, sonra meşverette kendi içtihatların, da ortaya koyuyordu. Gençler: “Ya Resulallah! Bedir’de olduğu gibi yapalım: Dışarı çıkalım, “hodri meydan” diyelim, yüz yüze, göğüs göğüse vuruşalım. Bizi bu şerefli mücadeleden mahrum etme” diyorlardı. Evet bunlar, Bedr’i örnek alıyor ve böyle harb etmek istiyorlardı. Halbuki Allah Resulü, tatbik ettiği bir stratejiyi, ikinci muharebede tatbik etmeye taraftar değildi. Düşman daima sürprizlerle karşılaşmalıydı. Ne var ki gençler, alternatif düşüncede ısrar ediyorlardı. Büyükler mes’eleye muttali olduklarında ise, Allah Resulü, çoktan zırhını giymiş, kılıcını kuşanmış bulunuyordu. Bunların gelip gençlerin ısrarlarından vazgeçtiklerini bildirmeleri, mes’eleyle artık değiştiremezdi. Zira o zaman da bir kısım fikir ayrılıkları ve değişik mahzurlar doğuracaktı.

Evvela, karar verdikten sonra karardan dönülmesi, başka kimselere de baskı yapma ve fikirleri istikametinde zorlama düşüncesi verecekti ki, bu da fasit bir daire içine girilme demektir. Allah Resulü şöyle buyurdu: “Bir nebî zırhını giydikten sonra, Allah onunla düşmanları arasında hükmünü vermedikçe, ona zırhını çıkarmak yakışmaz!...” Çünkü Allah O’na: “İstişâre ile karar verip azmettiğinde, Allah’a güven ve O’na tevekkül et” (Âl-i İmrân, 3/159) buyurarak kararlılığı emrediyordu. Evet, yoldaki her tereddüt, arkadakilerin kalbine korku ve tereddüt salar. Her yeni hareket halkı değişik fikirlere sevk eder ve teşettüt-ü âra (görüş dağınıklığı) olur. Bu da dağılıp çözümlere yol açardı.

Gerçi Allah Resulü, Medine’de kalıp müdafaa harbi yapmak istiyordu. Fakat meşverette meydan muharebesi yapma fikri ağır basınca, istişâre istikametinde karar verdi ve bir daha da kararından dönmedi. Bunun akıbeti ne olursa olsun

dönmezdi de. Zira, millet ve devlet hayatında “meşveret” gibi çok önemli bir esasın tesbit edilmesi uğrunda, 70 değil 70 bin şehid de olsaydı Allah Resulü, o yol da yürünecekti..

Meşveretle alâkalı olarak bilinmesi gereken bazı hususlar vardır.

1- Kur'ân-ı Kerîm namaz ve orucu emrettiği gibi istişâreyi de öyle emretmiştir. Nitekim Âl-î İmran sûresinde meâlen "(Umuma âit) işlerde onlara danış" buyurulmaktadır. Ayrıca Şurâ sûresinin 38. âyetinde gerçek mü'minler anlatılırken meâlen "Ve işleri de aralarında şurâdır. (danışma iledir.)" buyurulmaktadır. Yani onlar dağınık bir topluluk olmayıp aralarında dayanışmanın hâkim olduğu bir cemiyettirler. Gerekliğinde biraraya gelip söz ve karar birliğine varmasını çok iyi bilirler. İdare ve icraâtları, muâmele ve hizmetleri istibdat ile değil, aralarında danışmak ve birbirlerinin görüşlerine müracaat at etmek iledir. Böylece dînî ve millî izzetlerine ve hizmetlerine kendileri sahip olup başkalarının elinde esir değillerdir ve yabancıların kirli ellerini içlerine karıştırmalarına asla müsaade etmezler.

Hem Resûl-i Ekrem Sallallahü Aleyhi ve Sellem de ihtiyacı olmadığı halde çok hususî ve nazik işlerinde bile istişare etmiş ve bize yol göstermiştir. Bu itibarla istişare yapmak ibadettir. Öyle ise bizler işlerimizi ve hizmetlerimizi hem istişareye dayandırmalıyız hem de istişarelerimizi ibadet neşvesi ve kulluk düşüncesi içerisinde yapmalıyız.

2- Biz bir cemaatiz. Çaplı hizmetlerin altına girmişiz. Bunun gereği olarak mes'elelerimizi ve hizmet adına atacağımız adımlarımızı kendi aramızda konuşarak ve danışarak karara bağlarız. Görülen bazı aksaklıkları husumet ve gıybetle değil; istişare yoluyla gidermeye çalışmalıdır. Husumet ve gıybet ederek karşılık vermekle veya görülen aksaklıkları ve yapılacak bazı hizmetleri herkes kendi kafasına göre halletmeye kalkışmakla anarşi ve adavetlere zemin hazırlamış olur. Evet, bütün problemlerin istişareye getirilmesi gerekir. Zîrâ; bir aklın tek başına vereceği kararın isabetlilik derecesiyle, on aklın müştereken vereceği kararın isabetlilik derecesi elbette ki bir değildir. Öyle ise istişaresiz asla bir iş yapmamalı. İstişaresiz iş yapanlar kendi akıllarına ve hislerine göre hareket ediyorlar demektir. Böyleleri şeytânî bir işe girişmiş oluyorlar. Zîrâ; prensip olarak başta akla, fikre ve hevese değil; istişareye önem vermek gerekir.

3- İbadetler maksadsız ve faydasız olmadığı gibi; istişarenin de kendine göre bir maksadı ve bir faydası olmalıdır:

a- İstişâreden maksad, istişareyi ilâhî bir emir olduğu için yapmaktır.

b- Cemaat halinde fikir ve davranış birliğine ermek ve çevreye özellikle güven besleyen ve aynı hizmette yer alan sâir kimselere güven telkin etmektir. Zîrâ; aynı şeylerin bir cemaat tarafından yapıldığını ve söylendiğini görenler bu görüş ve davranışların yüce bir heyetten kaynaklandığını anlayacak, itimad edecek ve o davranışın savunuculuğunu yapacaklardır.

c- İstişârenin faydası pek çoktur. İstişare, istişareye katılanları çalışmaya sevkeder. Çalışma ise huzurun kaynağıdır. Hem bir meşgalesi olanların, çarşı pazarda günaha girmeleri azalır. Şeytan onlarla uğraşacak vakit bulamaz ve onları kandıramaz.

4- İstişare esnasında dikkat edilecek bazı hususlar vardır:

a- İstişareye herkes kararlaştırılan vakitte ve yerde hazır bulunmalıdır. Başkalarını bekletmemelidir.

b- Üzerinde durulan husus hakkında kesin bilgisi olan fikrini mutlaka beyan etmeli ve sonra susmalıdır. Bilgisi olmadığı hususlarda ise kesinlikle ileri-geri konuşup zaman israfına meydan vermemeli. Bu taktirde o mes'ele hakkında bilgisi olanlara güvenmelidir.

c- Görüşünü beyan ettikten sonra görüşünün bir hüküm olarak karara bağlanmasında ısrar etmemek lazım. Bunu hey'ete bırakmak lazım. Hatta görüşü karar olarak benimsenmediği takdirde bundan memnun bile olmak lazım. Çünkü, kararı heyet almış olsa bile; fakat o sebep olduğundan aleyhde bir şey olursa sorumluluğu gerektiren bir neticeyle karşılaşabilir. Bunun mânâsı görüş beyan etmekten kaçınmak demek değildir, heyetin kararına memnun olmak demektir.

d- Her zaman olduğu gibi, istişare esnasında da ""Münakaşa eden haklı olsun-haksız olsun haksızdır.," prensibiyle hareket etmeli ve kimseyle asla münakaşa etmemeli.

5- Bütün istişarelerde özetle iki madde üzerinde durulmalı:

a- Mâzînin muhasebesi. Yani daha önceki istişarede alınan kararların tatbik edilip edilmediği ve meydana gelen hâdiselerin mâhiyetleri.

b- İstikbâlin tedbiri. Yani gelecekteki hizmetin taktiği ve tekniği ile alâkalı olarak alınması gereken tedbirlerin ve yapılacak olan işlerin tesbiti.

6- İstişâre heyeti sık sık biraraya gelmelidir. İstişareye gelmek o kadar benimsenmelidir ki, hiç bir iş istisareye gelmeye engel teşkil etmemeli. Çünkü, hizmetle alâkalı olan istişareler umumun hukukuna terettüp etmektedir.

7- İstişareyi verimli ve faydalı bir şekilde gerçekleştirmenin çarelerinden birisi; Nurların okunması, va'zların dinlenmesi ve sahab-e-i kiramın tanınmasıdır. Zîrâ; günümüzde şuurlanma ve dinamik güç, ancak bunlar sayesinde temin edilir.

8- "Mucibe-i kulliyenin nakızı" salibe-i cüz'iyedir" diye bir mantık kaidesi vardır. Yani küllî ve umumî olan bir hizmeti ve o hizmetin güzel ve çaplı neticelerini ve semerelerini cüz'î ve âdî bir ihmalkârlık bozar, hiçe indirir, verimsiz hâle getirir ve sâir arkadaşların da hukukuna tecavüz etmiş olur. Bunun böyle olduğunu bir bahçe yetiştirmede veya bir fabrika çalıştırmada ve imâlatta bulunmada rahatlıkla görebilir ve anlayabiliriz.

Evet; küçük bir ihmal büyük işleri ortada bırakır veya neticeyi geciktirir. Çünkü, ihmal ve dikkatsizlik sârî ve mütecevaz bir cinayettir. Öyle ise istişarede alınan kararlar mutlaka tatbik edilmelidir. Bunun için de istişare heyetini teşkil eden her bir ferd yapabileceği bir vazifeyi üstlenmeli ve üstlendiği vazîfeyi en kısa bir zamanda ve layıkıyla yerine getirmeye çalışmalıdır. Tâ pek çok kimsenin çalışmasına terettüp eden hizmet, bazılannın ihmâli ve dikkatsizliği yüzünden sekteye uğramasın ve ortada kalsın.

3. İtaat ne demek ve İtaati nasıl anlamalıyız?

İtaat, sözlükte boyun eğmek, emre uymak, alınan emri yerine getirmek, verilen emre göre hareket etmek gibi anlamlara gelen bir kelimedir. Aynı kökten gelen "tâat" kelimesi de emredilene isteyerek yerine getirme, denileni yapma anlamına gelir. İtaatın zıddı "isyan"dır.

Kur'ân-ı Kerîm'de pek çok yerde geçen itaat ifadesi, Allah'ın ve Resûlü'nün verdiği hükme rızâ göstererek gönülden bir teslimiyetle boyun eğme anlamını taşımaktadır. Ayette bize; "Ey iman edenler! Allah'a itaat edin. Peygamber'e ve sizden olan ulü'l-emre (idarecilere) de itaat edin. Eğer bir hususta anlaşmazlığa düşerseniz Allah'a ve ahirete gerçekten inanıyorsanız onu Allah'a ve Resûl'e götürün (onların talimatına göre halledin); bu hem hayırlı hemde netice bakımından daha güzeldir." (Nisâ, 4/59)

Mü'min, peygamberin yolunun, onun sünnetinin doğru olduğuna kesin olarak kanaat etmeli ve itaatinde hiçbir şüphe ve sıkıntı duymamalıdır. Toplum hâlinde yaşamak zorunda olan insanların fesat ve kargaşadan kurtulmaları için sadakat ve itaate zaruret vardır. Aksi hâlde toplumda kaos meydana gelir.

Kur'ân-ı Kerîm'de itaat kelimesinin 129 ayrı yerde geçmesi bize itaatin ne kadar önemli bir değer olduğunu anlatır. Kur'ân âyetlerinde "itâat" asıl anlamında yani; "birine boyun eğmek, emre uymak ve onu kabul etmek" manasında kullanılmıştır. Ayetlere baktığımızda iki temel itaatten bahsedildiğini görürüz:

1. Allah'a itaat; Allah'a, emirlerine ve peygamberlerine itaatten oluşmaktadır.
2. Allah'tan başkasına itaat; tüm genişliği ile Allah'a itaatin dışındaki ve O'nun yasakladığı her türlü itaattir.

Efendimizde itaat hakkında; "Kim bana itaat etmişse mutlaka Allah'a itaat etmiştir. Kim de bana isyan etmişse, mutlaka Allah'a isyan etmiştir. Kim emîr'e (meşru yöneticiye) itaat ederse mutlaka bana itaat etmiş olur. Kim de emîre isyan ederse mutlaka bana isyan etmiş olur." dedi. Yine Efendimiz (sav) başka hadislerinde; "Ümmetimin hepsi Cennet'e girecektir. Ancak kaçınanlar hâriç, onlar giremeyecektir." Ashâb: "Kim Cennet'e girmekten kaçınır yâ Resûlallah?" diye sordular. Resûlullah (sav) şöyle buyurdu: "Kim bana itaat ederse, Cennete girer. Kim de bana âsi olursa (emirlerime itaat etmezse) o, Cennete girmekten çekinip kaçınmış olur (ve Cennete giremez)."

Padişahın Emrinden Daha Değerli Bir Şey Olamaz!

Gazneli Sultan Mahmut bir gün divana gittiğinde bütün memleket büyüklerinin orada toplanmış olduklarını gördü. Beylerini ve vezirlerini denemek istedi. Bir mücevher çıkararak vezirine uzattı: Bu nasıl bir mücevher, değeri ne olabilir, diye sorunca vezir: Bu çok kıymetli bir mücevherdir, yüz eşek yükü altın eder, dedi. Padişah: Bu mücevheri kır, dedi. Vezir: Efendim! Ben bunu nasıl yapabilirim, ben padişahımın iyiliğini dileyen bir kişiyim, eğer kırarsam, bu size kötülük olur, dedi.

Padişah vezirin bu davranışını takdir etti ve ona çok değerli şeyler hediye etti.

Hükümdar bir müddet konuştuğundan ve bu bahis unutulduktan sonra aynı mücevheri perdecinin eline verdi ve:

Bunun bir müşterisi çıksa acaba buna ne verir, dedi. Perdecî:

Bu mücevher ülkenin yarısı değerindedir, dedi. Padişah ona da:

Bu mücevheri kır, parçala, dedi. Perdecî:

Ey sultanların sultanı bunu kırmak çok yazık olacak, böyle değerli bir mücevher ancak sizin gibi eşsiz bir padişaha lâyıktır, onu kırmak olmaz. Bunu yapmak padişaha ve hazinesine düşmanlık olur, dedi. Padişah perdecinin bu söylediklerini de çok beğendi ona da çok değerli hediyeler verdi.

Biraz sonra mücevheri başka birine verdi, o da benzer şeyler söyledi. Padişah ona da değerli hediyeler verdi. Böylelikle birçok kişiyi imtihan eden padişah sonunda sadık bendesi Eyaz'ı çağırdı ona da mücevheri vererek değerini sordu.

Sonra da: "Kır bunu." dedi. Eyaz hiç düşünmeden mücevheri paramparça etti. Etrafındakiler acıdılar:

Ey Eyaz ne yaptın öyle değerli bir mücevhere kıyılır mı, bu padişahın hazinesine ve padişaha hıyanettir, nasıl yaptın bunu, dediler. Eyaz şöyle dedi:

Padişaha gerçekten sevgi bağıyla bağlı olan için padişahın emrinden ve arzusundan daha değerli bir şey olamaz, dedi.

4. İtaatin dini yönü

İslam dini itaat edilecek üç makam gösterir. Allah, Allah resulu ve ululemr (yani otorite sahibi) ilk ikisine itaat mükerrer seferler bizzat Kur' anı hakimde belirtilir. Ululemre olan itaat ise onların emirleri Allah ve Resulunun emirlerine uyduğu müvafık düştüğü takdirde meşrudur. Ululemre; emir sahibi veliyyülemi, sultan, imam gibi tabirlerle ifade edilir.

Hz. Peygamber sulh ve saadeti bir reis etrafında meydana getirilecek birlik ve beraberlikte gördüğü için bir imam etrafında toplanmayı teşvik etmiş, bölünüp dağılanları, birlik ve cemaatten ayrılmaları şiddetle takbih etmiş, ayrılanları kinamış, tehdit etmiştir. İmamın etrafında olacak birlik ve beraberlik her şeyden önce imama itaate bağlıdır.

Enes' den r.a kaydettiği bir rivayette “ Üzerinize, Emir olarak bir Habeşli köle bile tayin edilse onu dinleyin ve itaat edin. Sizden biri islamı ile boynunun vurulması arasında bırakılmadıkça itaat etsin. Böyle durumda boynunu uzatsın. Anasız kalasica dini gittikten sonra onun ne dünyası ne de ahireti kalır”.

İtaat kişinin haddini bilmesi, dinin gösterdiği çizgide kalmak suretiyle Allah' a karşı borcunu ödemesidir. Müslüman olan her fert şuurla, zahiren olmasa da zimnen Allah' la bir antlaşma yapmıştır. Allah' ın emirlerine uymayı söz vermiştir. Şu halde her mümin bu sözünü yerine getirmek suretiyle Allah' a karşı borcunu ödeyip adaleti sağlamakla mükelleftir. Dünyevi ve uhrevi zafer, başarı, mükafat ve nimetler hep bu itaat vazifesinin yerine getirilmesine bağlanmıştır. Dünyevi saadet toplumsal yükseliş, ferdi kemalat hepsi “itaat” keyfiyetine bağlıdır.

İblis, İtaatsizliği Yüzünden Şeytan Oldu

Allah (celle celâluhû) Hz. Âdem Nebi'yi yarattı, ona ruhundan üfledi ve meleklerle yarattığı bu halife varlığa secde etme lerini emretti. Secde emri, insanın halife oluşunun bir tescili gibiydi. Secde edilen aslında Allah Teâlâ idi. Zira O'ndan başka bir varlığa secde edilemezdi. Âdem (as) burada sadece bir kıbleydi. Ama onun kible seçilişi halife seçilmesinden kaynaklanıyordu. Melekler de bu ilâhî tercihi saygıyla karşılamış ve bunu secde emrine itaat ederek göstermişlerdi.

Evet, bütün melekler derhal secde etmişti. Ama secde emrine itaat etmeyen biri vardı. Gururuna, kibrine yenik düşen, hakiki büyüklüğe giden sırrın secdede gizli olduğunu kavrayamayan biriydi bu. İblis secde emrinden yüz çevirmiş, itaat dairesinin dışına çıkmıştı. Kur'ân değişik yerlerde İblis'in secde etmemesini gerekçeleriyle anlatır:

“O vakit meleklerle: “Âdem için secde edin!” dedik. İblis dışındaki bütün melekler secde ettiler. İblis bunu yapmadı, kibrine yediremedi ve kâfirlerden oldu.” (Bakara, 2/34)

O zamana kadar binlerce sene abid ve zahid olarak görünen Şeytan, Hz. Âdem'in sadece çamur hâlindeki keyfiyetine takılıp kalmış ve mahiyetindeki derinliği görememişti. Gururu, kibri buna mani olmuştu. Daha doğrusu emre itaatteki inceliği kavrayamadığından ve gerçek kulluğun manasını idrak edip de onu bütün duygularıyla hazmedemediğinden; secde emrini içine, özellikle aklına sindiremeyip bu emre isyan etmişti. Cenab-ı Hak (celle celâluhû) da onu itaatsizliği yüzünden rahmet kapısından ebediyen kovdu ve o güne kadar yaptığı bütün hasenatını boşa çıkardı.

Keşke Dememek İçin

Zülkarneyn Aleyhisselam ordusuyla gece yolda giderken ordusuna:

- Ayağınıza takılan şeyleri toplayın, diye emir verir. Ordu bu emri duyunca; içlerinden bir grup:

-Çok yürüdük, çok yorgunuz. Gece vakti bir de ayağımızı takılan şeyleri toplayarak boşuna ağırlık mı yapacağız. Hiçbir şey toplamayalım, diyerek hiçbir şey topluyorlar. İkinci grup ise;

- Madem Komutanımız emretti, birazcık toplayalım, emre muhalefet etmeyelim. Zira ordun komutanına itaat etmek gerekir, diyerek az bir şey topluyorlar. Üçüncü grup ise;

-Komutanımız bir şeyi boşuna emretmez. Muhakkak bildiği bir şey vardır. Bir hikmete vardır, diyerek bütün abalarını ağzına kadar doldururlar.

Sabah olduğunda bir de bakıyorlar ki, meğer bir altın madeninden geçmişler de, ayaklarına değen şeylerin altın olduğunun farkına varamamışlar. Bunu anlayınca: Hiç almayan birinci grup;

-Ah niçin almadık! Nasıl dinlemedik komutanımızın sözünü. Keşke alsaydık! Bir tane bari alsaydık diyerek pişman oluyorlar. Az alan ikinci grup ise;

-Ah ne olaydı da biraz daha fazla alsaydık. Ceplerimizi, abalarımızı hınca hınç doldursaydık diye sitem ediyorlar kendilerine. Çok alan üçüncü grup ise:

- Keşke gereksiz, lüzumu olmayan eşyalarımı atsaydım, daha çok toplasaydım. Her şeyimizi doldursaydık, daha fazla alsaydık diyerek, fazla almalarına rağmen üzüyorlar.

İtaatte Derinlik

İtaat verilen meşru emir ve ricaları yerine getirmedir; bir bağlılıktır, bir teslimiyettir. Mü'minin vasıflarından biri de teslimiyet ve inkiyaddır. "İtaat çok önemlidir ondan da önemlisi bedevi arap bir toplum içerisinde itaat şuurunu geliştirmektir." Evet bunu fahr-ı kainat efendimiz (S.A.V) gerçekleştirdi; hem de öyle bir itaat, öyle bir bağlılık ki; kendi sınırlanmışçasına, nefislerin büyük pres makinaları altında ezilmişçesine, dillere destan bir tablo...

İşte şimdi peygamberimizin bu muhteşem tabloyu nasıl gerçekleştirdiğine bakalım: " Bir toplum düşünün ki; bu toplumda ne babanın oğluna, ne de oğulun babaya saygı göstermesi söz konusudur. Bu toplumda kardeşler arası menfaatin dışında hiçbir değer hükmü göstermek mümkün değildir. Hemen her evde birkaç köle vardır ve o günkü insanlar insanlar bukölelere bir ev eşyası kadar değer vermemektedir." Kölelerin ne efendisinin(!) sofrasına oturmaya ne de insan gibi yaşamaya hakkı vardır. (İnsan olmalarına rağmen) işte bu düşünce o günün toplumunda yerleşmişti. Buna karşılık peygamber efendimiz öyle bir itaat şuru yerleştirmişti ki; " başınızdaki, kuru üzüm gibi kıvrırcık saçlı bir siyahi de olsa, dinleyip, itaat edin." diyerek içinde Cafer bin Ebu Taliplerin, Abdullah bin Revahaların, Halid bin Velidlerin bulunduğu bir orduya azatlı kölesi Zeyd bin Harise'yi kumandan olarak tayin edip Bizans'a göndermiştir ve yine bir başka zaman, içinde Hz. Ömer ve Hz. Ebubekirlerin olduğu bir orduya 17-18 yaşlarında bir genç olan Üsame 'yi kumandan tayin etmiştir ve arkasındakilerin hiçbiri de itiraz etmemiştir. Bu ne şurdur, bu ne bağlılık...

Yine itaatin ayrı bir buudu da meşruiyettir. Söylenen şey eğer insanın günaha girmesi veya haram işlemesine sebep olacaksa uyulmayabilir. Örneğin Abdullah bin Hüzafe'ün Sehmi'nin ordusunda komutanın " kendinizi ateşe atın" emrini duyanlardan bazıları ateşe atlamaya teşebbüs etse de bazıları "Allah Resulu (sav) bize böyle bir emirde bulunmadı. Çünkü bu bir intihardır, dolayısıyla cehenneme girmektir. Oysaki, biz ateşten kurtulmak için yani cehenneme girmeyelim diye dine girdik. Bunu bir, Resulullah'a soralım...soralım ki, emre bu husustada itaat edecek miyiz?" dediler.

Evet itaat bu denli derinleşti. Üstten emrin geleceği ana kadar, kılıç darbeleri başına inip kalkıyor ve sen kütükte doğranan et gibi doğranıyorsun, ama gözünü kırpmıyorsun; zira komutandan henüz, geri çekilme emri gelmemiştir. Aksi halde herkes kendi kafasına göre hareket ederse birlik ve bereberlik bozulur; baş ayak, ayak da baş olur. Kur'an-ı Kerim mealen: " Nizaa düşmeyiniz, cedelleşmeyiniz; yoksa işiniz fiyasko ile neticelenir, kuvvetiniz dağılır gider, siz de ayaklar altında payimal olursunuz."

Emre İtaat Edilmezse Ne Olur?

İtaat olmadığı takdirde sonuç hüsrana olur. İşte size bir örnek: Uhud günü Mekke ordusunun süvarileri, ardı ardına üç kez saldırmış ve her birinde de okçuların hücumuyla geri püskürtülmüştü. Gerçekten atlar, üzerlerine yağın ok yağmuruna karşı yürüyemiyordu. Efendimiz'in hassasiyetle ve ısrarla üzerinde durup "Ne olursa olsun bu tepeyi asla terk etmeyin!" şeklinde okçular tepesine yerleştirdiği elli okçuyu uyarmasının hikmeti şimdi daha iyi anlaşılıyordu. Ancak müşriklerin hezimet yaşayıp da kaçmaya başlamaları, okçular tepesinde fikir ayrılıklarına sebebiyet vermeye başlamıştı. Gidişatı gören bir kısım okçu, arkadaşlarına şöyle sesleniyordu:

Ey cemaat! Haydi ganimet... Ganimet! Allah (cc), düşmanı hezimete uğratmışken sizler, hiçbir şey yapmadan burada niye duruyorsunuz ki? İşte bakın, kardeşleriniz üstün geldi ve müşrikleri hezimete uğrattı! Öyleyse sizler de müşriklerin peşine takılın ve kardeşlerinizle birlikte ganimet toplamaya başlayın!

Bu sözler, Uhud'un ilk perdesindeki kırılma noktasını ifade ediyordu. Efendimiz'in emrine itaat etmenin sonundaki espriyi unutmış gözüküyorlardı. Belli ki onu, savaşın sonuna kadar burada sebat edin şeklinde yorumlamışlardı. Hâlbuki Efendimiz, kendisinden talimat gelinceye kadar ayrılmamaları gerektiğini ısrarla söylemiş ve daha işin başındayken dikkatlerini bu noktaya çekmişti.

Açıkça bu, cephede bir gedik açmaktı ve Hz. Abdullah İbn Cübeyr ile kendisi gibi düşünen bazı arkadaşları, bu sözler karşısında irkilmiş, onlara şöyle tepki vermişlerdi: Resûlullah'ın, "Arkamızdan gelebilecek tehlikelere karşı bizi koruyun ve bizi öldürülüyor görseniz bile bulunduğunuz mekânı asla terk edip bize yardım etmeye kalkışmayın! Ganimet topladığımızı görseniz, gelip bize iştirak etmeyin; sizler, arkamızdan gelebilecek tehlikelere karşı sadece bizi koruyun." şeklindeki sözlerini ne çabuk unuttunuz? Ama nafiye itaattaki inceliği anlamayanlar gitmişti o kadar ki Hz. Abdullah İbn Cübeyr'in yanında sadece bir avuç okçu kalmıştı. Beri tarafta zaten böyle bir fırsat bekleyen o zaman henüz Müslüman olmamış olan Hâlid İbn Velid kumandasındaki iki yüz kişilik süvari birliği meselenin farkına varmış; bu bir avuç insanı da devre dışı bırakarak arkadan saldırmaya hazırlanıyordu.

Küçük gibi gözükse de bir ihmâl, her şeyi değiştirmek üzereydi. Acı bir tecrübeydi ve sonrakilere ders olması adına belli ki Allah (cc), okçuların şahsında arkadan geleceklere bir ders veriyordu. Demek ki, baştaki insandan gelen emirleri, yorum ve tevile tâbi tutmadan aynen uygulamak ve itaatte kusur göstermemek gerekiyordu.

B - HİZMET ve HİCRET (MAYIS)

1. İman ve Kuran Hizmeti ne Demektir?

İman ve Kur'an hizmeti, iman esaslarının, Kur'an hakikatlerinin ve nebevi düsturların layığıyla anlaşılıp anlatılması, kabul edilip tatbik edilmesi ve sağa-sola gidip muhtaç olan gönüllere duyurulması ve bu şekilde İslam'ın yeniden ihyasının ve yayılmasının sağlanması demektir.

Hizmet; say-u gayret göstermek, himmet etmek, himmeti ali tutmak, imkanlarını seferber etmek, başkalarının saadeti için gerekirse şahsi zarara razı olmak ve İslam dininin şehbal açıp alemin her tarafında bayraklaşması için aşkla şevkle çalışmak ve bunu dert edinmektir. Evet bizler, cemiyet bünyesini kemiren mikrop ve hastalıkların kaldırılıp yerine emniyet, ismet, sadakat, vefa, muavenet, hürmet, merhamet, itaat ve muhabbet duygu ve hasletlerinin yerleşmesi ve neslin bu güzel hasletlerle mümtaz olması için var gücümüzle çalışmalıyız.

Huzurlu Cemiyetin Mayası için Hizmet; Huzurlu bir cemaat ve bir cemiyet elbette ki kendiliğinden teşekkül etmez. Ekmek ve yoğurdun meydana gelmesi için kendi cinslerinden mayaya ve mayalanmaya ihtiyaçları olduğu gibi huzurlu ve sağlam bir cemiyetin teşekkülü için de kendi cinsinden İslam terbiyesiyle hazırlanmış bir İslam gençliğine ihtiyaç vardır. Bu gençliğin mayası ve altyapısı kabiliyetli, gayretli ve azimli gençlerdir.

Böylesine güzide ve kendisinden çaplı hizmetlerin beklendiği böyle bir kurtarıcı nesil nasıl yetişecek?

Nasıl ki, siz gerek şahsınızla gerekse cemiyetle alakalı bir kısım ihtiyaçları karşılamak için kaşık, çay, kumaş, sünger vs. gibi fabrikalar kuruyorsunuz ve sık sık dünya piyasalarını takip edip günün şartlarına göre fabrikanızı ve makinelerinizi yeniliyor ve modernize ediyorsunuz, aynen öyle de, imanlı, akıllı, dinamik, maharetli ve faziletli bir nesil meydana gelmesi ve vatan ve milletin yüzünü güldürmesi için öyle fabrikaların kurulması lazım.

Bu fabrikalar; evler, yurtlar, dershaneler ve okullardır. Bu yerlerde Kur'an tezgahında ve hadisler ölçüsünde zamanın ihtiyacına cevap verecek başkalarıyla rekabet edecek, hatta başka fikirlerin iflasına sebep olacak derecede çaplı ve kurtarıcı genç bir nesil yetişecek ve Müslümanlar bu sayede Cemiyetin bütün sahalarında hakim ve söz sahibi olma durumuna gelmiş olacaklardır. Bunların çoğalmasında nisbetinde İslam'ın yüzü gülecek, Müslümanlar kalkınacak ve bu dünyanın gerçek sahibi olacaklardır, İNNŞAALLAH ...

Hizmet Ederken Beklentilere Girilmemeli

Bir mümin, dine hizmet ederken hiçbir zaman maddi- manevi beklentilere girmemelidir. Fethullah Gülen Hocaefendi bir sohbetlerinde bu duygu ve düşüncüyü şu ifadelerle dile getiriyor: "Bize, hiçbir beklentiye girmeden hizmet etmek düşüyor. Burada ise burada, daha başka bir yerde ise orada; dünyevî hiçbir beklentiye girmeden hizmet etmek... ders okuyan arkadaşlara her zaman, "Dünyaya dağılın. Burs, maaş beklemeyin. Taş kırın, temizlikçi, bulaşıkçı olun, geçiminizi çıkarın ve dininize, milletinize hizmet edin!" diyorum. Kabiliyetiniz varsa yazı yazın, kitap telif edin; hatta çöpçülük yapın, fakat yaptıklarınız karşılığında hiçbir maddî beklentiye girmeyin. Yoksa ileride bugünleri arayacaksınız."

Mümin, dine hizmet yolunda hizmette ileri, ücrette geri olmalı, yani hizmet ederken hep ön saflarda bulunmaya talip olmalı, sıra için maddi-manevi ücret dağıtımına gelindiğinde en arka sıraları tercih etmeli, bu konuda herhangi bir talepte bulunmamalıdır. Hizmet erbabı, hizmetlerinin karşılığını yalnız ve yalnız yüce Allah'tan beklemeli, O'ndan başka hiç kimseden bir istekleri ve beklentileri olmamalıdır. Allah'ın rızasının ötesinde bir gayeleri ve beklentileri olmayan hizmet erleri, ücret mahallinin bu geçici dünya olmayıp, ahiret yurdu olduğunu çok iyi bilmelidirler. Hizmetlerinin karşılığının ancak ahirette verileceğinin idrakinde olup, en küçük bir beklentiye girmeden koşturmaya devam etmelidir. Mesele, insan yetiştirmektir. Çünkü en isabetli yatırım insana yapılan yatırımdır. Bilhassa da gençlere. Bugünün gençleri yarının yetişkin insanları olarak vatana, millete hizmet edeceklerdir.

Bir gün sahabiler mecliste toplanmışlar. Hz. Ömer onlara teker teker soruyor: "Sizler İslâm'a hizmet etmek istiyorsunuz. Cenâb-ı Hak sizin duanızı kabul edecek olsa, İslâm'a hizmet için Allah'tan ne isterdiniz?"

Biri diyor ki: "Yâ Emire'l-mü'minin, Cenâb-ı Hak benim duamı kabul edecek olsaydı, Ondan bir sandık dolusu altın isterdim. O altınla ben İslâm'a hizmet ederdim." Yanındakine soruyor, o da diyor ki: "Ben de bir sandık dolusu gümüş isterdim, onunla İslâm'a hizmet ederdim." Bir başkasına soruyor, o da, "Ben Cenâb-ı Haktan sahralar dolusu koyun isterdim. O koyunların yününü, etini, sütünü Müslümanlara verir, öylece İslâma hizmet ederdim."

Böyle teker teker soruyor, herkes bu yönde İslâm'a hizmet edeceğini söylüyor. Sıra halife Hz. Ömer'e geliyor. Sahabeler ona soruyorlar: "Sen ne isterdin ya Ömer, İslâma hizmet için?" O da diyor ki: "Eğer Cenâb-ı Hak benim duamı kabul edip de iste- diğimi verecek olsaydı, ne sizin gibi sandık dolusu altın, gümüş, ne sizin gibi sahralar dolusu koyun, sığır, deve isterdim. Ben Allah'tan adam isterdim, adam!" diyor, "Ebû Ubeyde gibi, Ebû Zer gibi, Muaz ibni Cebel gibi adamlar isterdim." Evet, önemli olan hayırlı nesiller yetiştirebilmektir.

Hz. Hubeyb'in Gözyaşartan Hizmet Aşk ve Şevki

Peygamber Efendimiz, sahabilerinden hangi şart altında olursa olsunlar dine hizmet etmelerini istiyordu. Sahabe efendilerimiz de öyle yapıyorlar, aşk ve şevklerini kaybetmeksizin her fırsatı değerlendirip insanların gönül dünyalarına girmeye çalışıyorlardı. İşte bir misal:

İslâm'ı anlatmak için Efendimiz tarafından muallim olarak görevlendirilen Hz. Hubeyb, müşrikler tarafından yakalanıp Mekke'ye götürülmüştü. Günlerce zindanda bekletildikten sonra idam edilmek üzere Mekke'nin o günkü hezeyan dolu gürültüleri arasında idam sehпасına çıkarılıyordu. Mahzundu, hüznüydü; çünkü Allah Resûlü'nün (sav) verdiği irşad vazifesini yapmaya fırsat bulamamıştı. Şimdi de eli ve dili bağlanmış idama sürükleniyordu. Durmadan gözlerini çevresinde gezdiriyor, dini tebliğ edebileceği bir insan arıyordu. Ama karşısındaki insanlar arasında öyle birisini görmüyordu. Gerçi, bunların içlerinde istikbalin sahabileri de vardı. Ancak o gün için henüz gönül gözleri açılmamıştı.

Hz. Hubeyb iki rekât namaz kıldı ve, "Eğer, ölümden korktu da onun için namazı uzattı demenizden çekinmeseydim şu kıldığım son namazı uzatmak isterdim." dedi. Sonra da idam sehпасına çıkarılıverdi. Beklenen son an gelip çatmıştı. Hz. Hubeyb'in gözleri yine çevresinde dolaşıyordu ama bu gözler kendisini ölümden kurtaracak bir insan aramıyordu. Son anda olsun acaba birinin ebedî hayatını kurtarabilir miyim, diye düşünüyor ve etrafını onun için süzüyordu. İşte tam bu esnada beklemediği bir fırsat doğmuştu. Mekke müşriklerinin ileri gelenlerinden biri ona bir soru sormuştu ki, sorunun zâhirî yönü hiç de mühim değildi. O, onlara hikmet yüklü bir cevap verecek, hem de bu son anında, irşad ve tebliğde bulunmuş olacaktı. Orada atacağı bir düşünce kıvılcımı, kim bilir istikbalde kaç kişinin gönlünde iman ateşi tutuşturacaktı. Soru şuydu:

– Yâ Hubeyb, şu anda senin kurtulman şartıyla, yerinde Muhammed'in idam edilmesini ister miydin?

Elbette bir Müslümana, hem de Hubeyb gibi birine bu soru sorulamazdı. Ama o, bu soruyla yakaladığı son fırsatı değerlendirmeye bakıyordu. İçi içine sığmıyor, sevinç-keder arası bir hisle mutlaka bir şeyler söylemeye çalışıyordu. Ve o biliyordu ki, bu soruya vereceği cevap, son kıldığı namaz gibi kısa olmalıydı. Tek cümlelik bir söze bütün bir hayatı sığdırmalıydı. Öyle konuşmalıydı ki, tarih lâl kesilip onu dinlesin ve zaman onu kulağına küpe yapsın. Evet, o söyleyeceğini böyle söylemeli, son fırsatı tebliğ adına böyle değerlendirmeliydi. Ve:

– Hayır, vallahi! Değil benim kurtulmam pahasına O'nun idam edilmesi, benim kurtulmam karşılığında, şu anda Medine'de O'nun ayağına bir diken batmasına dahi gön- lüm razı olamaz! deyiverdi. Hubeyb (radiyallâhu anh) bunları söyleyince, herhâlde içinde, biraz evvel tebliği yapamamaktan doğan sıkıntı da gidivermişti. Artık o, kendisini tüy kadar hafif hissediyordu. Ve yapacağı son bir vazife ile Allah Resûlü'ne (sallallâhu aleyhi ve sellem) bir ayrılık selâmı verecek ve Cennet'e yürüyecekti. Mekke'den ta Medine'ye selâm gider mi, gitmez mi diye düşünmedi bile. Çünkü selâm göndereceği şahıs Allah'ın şanı yüce nebisiydi.

İdam sehпасında son sözü: "es-Selâmü aleyke yâ Resûlallah!" oldu. Allah Resûlü (sallallâhu aleyhi ve sellem), Medine'de ashabıyla oturuyordu. Birden ayağa kalktı ve "Ve aleyke's- selâm yâ Hubeyb!" dedi. Sahabeler sordular Hubeybe ne oldu Ya Rasullah. Efendimiz Hubeybi şehit ettiler dedi. Evet, her hizmet insanı, tebliğ aşk ve şevkinde Hz. Hubeyb'in ufkunu yakalamalı ki, yeryüzü mirasçısı olmanın hakkını verebilsin.

Sahabe ile Beraber Olabilmek İçin...

Hz. Osman, Abdurrahman b. Avf vs. gibi servet sahibi nice zenginler, Allah Rasûlü (s.a.s) döneminde rahat ve rehavet içinde yaşayabilirlerdi. Ama yaşayamamışlardı. Evet, onlar kumların üzerinde herkes gibi yatıp kalkmayı, bir kuru ekmele karın doyumayı tercih etmiş, "dünyadaki hayatınızda bütün güzel şeylerinizi harcadınız" ayetinin tokadından şiddetle sakınma mülâhazasıyla bunları ahirete bırakmışlardı.

Şimdi, devran döndü, bize geldi. Bütün cazibesi, süsü ve zineti ile dünya hayatının bizi çağırıp bağrına bastığı günümüzde, bizlerin "Biz burada doymak için değil, tatmak için varız.. doymayı öbür âleme bırakıyoruz.. İslâm'a omuz verilmesi gerekli dönemde bedenî hazları terke karar vermişiz, kalb ve ruhun derece-i hayatına ulaşmak hedefimizdir..." diyerek, tıpkı Hz. Osman'ların, Abdurrahman b. Avf'ların yaşadıkları hayatı herşeye rağmen deyip iradî olarak tercih etmeliyiz. Sahabenin yaptığını bizlerde yapmadan onların hemen arkasında yerimizi almamız mümkün değildir. Bu bir bayrak yarışı misali bayrak bugün bize ulaşmış bizde bu bayrağı hakkıyla taşıyıp bizden sonra gelecek nesillere ulaştırmalıyız bu da gelecek nesile sahip çıkmakla olurç

Aksi halde ötede, onlarla beraber bulunmak bir hayli zor olacaktır. Hem, inanç, duygu, düşünce ve fedakârlık çizgisinde sahabe ile buluşmadıktan sonra, onlarla aynı safta haşr ü neşr olmak nasıl mümkün olacak ki?..

2. Hizmet Nedir?

İman ve Kuran yolunda cehd ü gayret göstererek çalışmanın her türlüsüne „hizmet“ diyoruz. İman ve Kuran hakikatlerinin herbir ferde ve dünyanın her yanına yayılması için gayret etmektir. Emr-i bil maruf ve nehyi anil münkerdir. Yani iyilikleri yayıp kötülükleri (Allah'ın sevmediği hal ve davranışlar) engellemeye çalışmaktır. Allah'ın adının kalplerde yüceltilmesidir. Hizmet temel olarak irşad ve tebligdir. Hak mesajı insanlara ulaştırmaktır. Bütün peygamberlerin ortak gayesidir. Varlığın en yüce gayesidir, farzlar ötesi farzdır. Kim emr-i bil maruf ve nehyi anil munker yaparsa o Allah'ın, Rasulullah'ın ve Kitabullah'ın halifesidir. (Hadis) Hizmet gönül kapılarının açılıp içerisine iman ve Kuran hakikatlerinin boşaltılması gayretidir. O halde önce gönüller açılmalıdır. Gönüllerin açılması için gösterilen gayretlerdir hizmet. Allah'ı kullarına sevdiren ki Allah'da sizi sevsin. Kim Allah'ın adının yüceltilmesi için gayret ederse işte o Allah yolundadır.

Neden Hizmet Etmeliyiz?

- *Rabbimizin emri olduğu için: Allah sevdiği kullarına en sevdiği işi yaptırır bu iş peygamber vazifesidir.
- *Kuran'a ve Peygamber'e vefamızdan dolayı: Bunca sevdiğimiz ve kıymet verdiğimiz değerleri nasıl gizleriz?
- *İnsanlara merhametimizden dolayı: Günümüz insanları hakikate her devirden daha çok muhtaçtır. Ölen kırk kişiden sadece birkaçı imanlı ölmüş diyor Üstad. İnsanlar iman-Kuran hakikatlerinden habersiz yaşıyorlar. Geçmiş asırların tümüne denk bir küfür ve isyan söz konusu. İnsanların cehenneme gidişine kayıtsız kalmak en büyük bir acımasızlıktır.
- *Peygamberlerin emaneti sahipsiz kalmasın diye: Artık peygamber gelmeyecek, bu işi bizler omuzlamalı, yüklenmeliyiz.
- *Günahlarımıza keffaret olsun diye: Hepimiz çok günahlarımıza keffaret arayan insanlarız.
- *Kuran'da en çok emredilen “emr-i bil maruf nehyi anil münker” olduğu için: Namaz 50 kusur defa emredilirken “hizmet” 550 kere emrediliyor, neredeyse her sayfada bu mevzu geçiyor.
- *“Bir kötülük gördüğünüzde onu elinizle düzeltin, gücünüz yetmiyorsa dilinizle düzeltin, ona da yetmiyorsa kalbinizle bugzedin. Bu da imanın en zayıfıdır” hadisi münkerata karşı aktif olmamızı emrettiği için.
- *Arzi ve semavi belaların engellemek için hizmet etmeliyiz: Rabbimiz halk içinde iyiliğe çağırıp kötülükten men bir topluluk yoksa oraya bela musibet yağdırırm diyor.
- *İmana vesile olmanın büyük sevabına nail olabilmek için: “Ya Ali, senin vasıtanla birinin hidayete ermesi yeryüzü dolusu kızıl deveyi Allah yolunda infak etmekten daha hayirlidir.” Bunca insanın imanına vesile olan bir cemaatin faziletinden istifade edebilmek için hizmet etmeliyiz. Şirketi maneviye.
- *Kuran'daki bütün kıssalar iman-küfür mücadelesini anlatır, demek ki nezd-i ilahide en kıymetli amel budur.
- *Ayaklarımızın hakta sabit kalabilmesi için:
- *Efendimizin müjdelediği ahirzaman kardeşlerinden olup ahirette sahabinin arkasında yerimizi alabilmek için.

Bediüzzaman Hazretleri, Çileli Ömrünün Her Ânını, İman ve Kur'ân Hizmetiyle Geçirmiştir

Bu noktada önümüze ışık tutacak en önemli hizmet insanlarından birisi de Bediüzzaman Hazretleri'dir. Üstad Hazretleri'ne göre bir Müslüman için hayatta en mühim esas ve gaye, imana hizmet düşüncesidir. Üstadımız, bu mülâhazasını hayatı boyunca koruyarak çizgisinden hiçbir şey kaybetmemiştir. Eskişehir Mahkemesi'nde hâkim teker teker herkesin ne iş yaptığını sormuş, sıra Üstadımıza gelince, Üstad Hazretleri ayağa kalkmış ve şehadet parmağını kaldırarak: “İmana hizmet” demiştir. Bediüzzaman Hazretleri iman ve Kur'ân hizmeti adına haysiyetini, şerefini, ruhunu, nefsinin, hayatını fedâ etmiş, mâruz kaldığı nice zulüm ve işkencelere ve uğradığı pek çok musibet ve belâlara rağmen vazifesinden geri adım atmamış başyüce bir kamettir.

Üstad Hazretleri dine hizmet adına, dünyevî rahatını fedâ etmiş, şahsî servetler edinmemiş, zühd, takvâ ve kanaat yörgeli bir hayat yaşamıştır. Hamiyetli bir İslâm âlimi ve insanlığa hizmetle geçmiş nurlu bir hayatın sahibi olan Bediüzzaman Hazretleri, çileli ömrünün her ânını, iman ve Kur'ân hizmetiyle geçirmiştir. İnsanlığı kasıp kavuran imansızlık ve ahlâksızlık cereyanları karşısında yüreği yanar. Ümmet-i Muhammed'in ve beşeriyetin saadeti için “iman kurtarma” adına irşad faaliyetlerinde bulunur. Nicelerinin şahsî menfaat ve ikbal peşinde koşmayı tercih ettiği bir dönemde, adanmış bir ruh olarak, milletimizin imanını kurtarma yolunda çalışmayı en büyük vazife sayar. Zor şartlar altında telif ettiği eserlerini hep bu ulvî gaye doğrultusunda neşreder.

Risale-i Nur Külliyyatı ile materyalist düşünceye, din ve mukaddesat düşmanlarına karşı büyük bir ilmî mücadele verir. Tevhid, haşir, nübüvvet, adalet, kader, tahkiki iman gibi tahrip edilmeye çalışılan pek çok ehemmiyetli meseleyi, ortaya koyduğu fikirlerle yerli yerine oturtur. İslâm âleminin ve insanlığın dertleriyle muzdarip çilekeş bir aksiyon insanı olan Üstadımız, hayatını inanmış olduğu değerlere adanmış bir hizmet kahramanıdır. Hiçbir zaman inandığı doğruları söylemekten geri kalmamıştır. Defalarca zehirlenmesine, idam sehpalarından dönmesine, hapishanelerde hasta ve yaşlı hâliyle soğuk, nemli ve havasız hücrelerde tutulmasına rağmen, inançlarından taviz vermemiştir. İman yolunda hizmet edenlerin şiarı olan çile, bu nur insanının hayatının ayrılmaz bir parçası olmuştur. Üstadımızın, “Seksen küsur senelik hayatımda dünya zevki nâmına bir şey bilmiyorum. Ömrüm harp meydanlarında, esaret

zindanlarında, memleket mahkemelerinde, memleket hapishanelerinde geçti. Divan-ı Harplerde bir cânî gibi muamele gördüm, bir serseri gibi memleket memleket sürgüne gönderildim.” şeklindeki sözleri onun çile ve ızdırap ile yoğrulmuş ömrünün âdeta bir özetidir. Zaten Üstadımız bütün dünyasını, koltuğunun altında taşıdığı hasır sepete sığdırmıştır. Dünyanın onun nazarındaki kıymeti işte o kadardır. Yirmi sekiz sene süren hapis ve sürgün hayatına rağmen, talebelerine devamlı suretle emniyet ve asayiş muhafaza etmeleri hususunda telkinlerde bulunur. İdarenin keyfî kanunlarına boyun eğmez ama onları güç kullanarak değiştirmek yerine, kalemiyle eleştirmeyi benimser. Bilerek ve ısrarla “müspet hareket”i tercih etmesi, şüphesiz Üstadımıza tarih sahnesinde saygın bir konum kazandırmıştır.

Bu mânâda talebelerine şu tavsiyelerde bulunuyordu:“Kardeşlerim, bizim vazifemiz ihlâs ile iman ve Kur’ân’a hizmet etmektir. Ama bizi muvaffak etmek ve halka kabul ettirmek, muarızları kaçırmak ise; vazife-i ilâhiyedir. Biz buna karışmayacağız. Mağlûp da olsak, kuvve-î mânevîye ve hizmetimize noksanlık vermeyeceğiz. Bu noktadan kanaat etmek lâzımdır. Meselâ bir zaman İslâm’ın büyük bir kahramanı Celâleddin-i Harzemşah’a demişler: ‘Cengiz’e karşı muzaffer olacaksın.’ O demiş: ‘Vazifemiz cihad etmektir. Bizi galip etmek vazife-i ilâhiyedir. Ona karışmam.’ Ben de o kahraman-ı İslâm’a iktidaen, benim vazifem hizmet-i imaniyedir. Kabul ettirmek Cenâb-ı Hakk’a aittir. Vazifemi yaparım. Cenâb-ı Allah’ın vazifesine karışmam.”

Üstad Hazretleri’nin çok ehemmiyet verdiği hususlardan biri de hayatın her safhasında uhrevî değerlerin öne çıkarılması ve dine hizmet adına hiçbir beklentiye girilmemesiydi. Dine ve imana hizmetten ayrılmayı ve bu mevzuda gevşekliğe düşüp geride kalmayı hiçbir suretle tasvip etmiyordu.

Yoksa fidan dikenlerin arasında yerimiz yok mu?

Hayat bizimle başlamamıştır. Elbette bizimle de son bulmayacaktır. Nasıl bizden önce yaşayanlar olmuşsa bizden sonra da yaşayanlar olacaktır. Burada mühim olan, bizden öncekilerin bizlere devrettikleri hizmetleridir.

Biz devraldığımız hizmetleri olanca azim ve fedakarlığımızla sürdürüyor, bizden sonrakilere bunu daha kamil manada devretme azminde bulunuyor muyuz? İşte bütün mesele buradadır. Bizden öncekilerin hizmeti gibi hizmetler üretmek, onlar gibi hayırla yad edilecek hatıralar bırakarak gitmek...

Tıpkı halife Harun Reşid’in konuştuğu ihtiyar zatın hizmet anlayışının nasıl olması lazım geldiğini.

Harun Reşid bir gün atına binip şöyle bir gezinti yaparak dinlenmek istediğinden Bağdat’ın dışına çıkar, yol kenarında yaşlı bir zatın hurma fidanı dikmekte olduğunu görür. Yaşlı bir adamın hâlâ fidan dikmeye uğraştığını biraz garip bularak sorar: -Baba, der ne yapıyorsun, bu yaştan sonra fidan mı dikiyorsun?

-Evet oğul, der, görüyorsun ya hurma fidanı dikiyorum.

-Peki, diktiğin bu hurmalar kaç senede meyve verecek dersin?

-Hiç belli olmaz oğul; beş senede, on senede, hatta yirmi senede ancak meyve verenler de olur.

-Demek ki diktiğin hurmaların meyvesini yemen, biraz şüpheli. Mademki sen hayatta iken meyve vermeyecek, o halde bu zahmetleri neden çekiyor; meyvesini yiyemeyeceğin fidanların meşakkatine neden katlanıyorsun?

İhtiyar bu defa şu cevabı verir: -Oğul, bizden evvelkiler dikip gitmişler, biz onların diktiği fidanların meyvesini yedik.

Şimdi ise sıra bize geldi, biz de dikelim de bizden sonra gelenler yesinler.

Cevap hoşuna giden Harun Reşid: -Al baba, güzel konuştun, der kendisine bir kese dolusu altın atar. Altın dolu keseyi havada kapalı ihtiyar:

-Allah'a hamd ederim ki, başkalarının diktiği fidanlar senelerce sonra meyve verdikleri halde, benim diktiklerim işte bu anda meyvesini verdi, der.

Harun Reşid, bu söze de hayran olur; ihtiyara bir kese dolusu altın daha atar. Ak sakallı zat, bu sefer de şöyle söylenir:

-Allah'ıma şükrolsun ki, başkalarının diktiği fidanlar senede ancak bir defa meyve verdiği halde, benimkiler iki defa meyve verdiler!

Halife, ihtiyarın bu sözüne de hayran kalır ve tekrar çıkardığı bir kese altını daha atarak, yanındaki vezirine:

-Burada daha fazla konuşmayalım, yoksa bu ihtiyar bizde para bırakmayacak, diyerek oradan hızla uzaklaşır.

Arkadaş! Hizmetlerimiz ibadet hissiyle olmalı, meyvesini hemen almak düşüncesiyle olmamalı. Bizim bu ihlasımız sebebiyle, Rabbimiz meyvesini hemen ihsan ederse, ona da şükretmeliyiz.

Ama unutmamalıyız ki, bizden öncekiler hizmet etmiş, bizlere hizmet bırakmışlardır. Biz de hizmet etmeli ki, bizden sonrakilere hizmet bırakmalıyız. Şimdi soru şudur: Var mı böyle hizmetlerin ucundan bucağından tutmak, karınca kararınca bir şeyler yapıp çorbada bir tuz bulundurmamak? Yoksa biz sadece hurma mı yiyoruz, fidan dikenlerin arasında yerimiz yok mu?

3. Hizmetten Maksat

1.Maksat: Nefsimizi ve Neslimizi Terbiye ve Islah Etmektir

İmân esaslarına, Kur'ân hakikatlerine ve sünnet prensiplerine hizmet edenlerin niyet ve gayeleri yüce Allah'ın rızasını kazanmak olmalıdır. Onların bütün meşgaleleri, işleri, dertleri, hatta hasılat ve mükafatları, sevinç ve huzurları, nefislerini ve nesillerini ıslah ve terbiye etmek, yani sırat-ı müstakim dairesinde kâmil bir insan yetiştirmek olmalıdır. Evet bizler böyle olmalıyız. Bu terbiye ve ıslah yolunda programımız Kur'ân düsturları ile sünnet-i seniyye prensipleridir. Hayatın gayesi îmâna ve Kur'ân'a hizmet etmek olmalıdır. İnsan başkalarının ebedî saadeti kazanmaları için fazla yaşamayı düşünmelidir. Bu hizmet olmayacaksa yaşamının da pek fazla ma'nâsı kalmaz. Özellikle günahların sel gibi aktığı ve herkesi içine çektiği şu günümüzde hiç de önemi kalmaz. Öyle ise îmânımızı kurtaracak ve başkalarının îmânlarının kuvvetlenmesine ve İslâm'ı tam olarak yaşamalarına yardımcı olacak şekilde azimli, çaplı ve sürekli olarak durmadan çalışmamız lazımdır.

Nefsimizi ve neslimizi terbiye ve ıslah etme mesleğinde giderken üzerinde titizlikle durmamız gereken ve yerine getirmeye azamî gayret göstermemiz gereken bazı hususlar vardır:

- a- İmânımızı Kur'ân, hadis veya konuyla ilgili kitapları okuyarak veya dînî sohbetlere katılmak suretiyle sık sık tazelemek ve kuvvetlendirmek. İmânı kurtarmanın en kısa ve en sağlam yolu Risale-i Nur gibi eserleri okumaktır. Yeter ki, bu eserler anlattıklarına itimad edilerek, hazmedilerek ve kanaatle okunsun.
- b- Haramları özellikle büyük günahları terk etmek.
- c- Farzları özellikle İslâm'ın beş şartını yerine getirmek.
- d- Namazı vaktinde, cemaatle ve tâdîl-i erkâna riâyet ederek kılmak.
- e- Namazın sonunda tesbihatları aksatmadan yapmak.
- f- İmkanlar ölçüsünde yaşantımızda sünnet-i seniyyeye ittiba etmek.
- g- Basiretli olmak. Yani ne ile uğraştığımızı bilmek ve bilerek hizmet etmek.
- h- Gerek kendimizi gerek neslimizi hem hâle hem de istikbale göre hazırlamak. Bu ise iki şeyin sağlanması ile mümkündür: 1.Dini ilim ve konulara vakıf olamk (Kur'ân, hadis, tefsir vs. gibi ilimleri tahsil etmek.) 2.Fenni ilimler dediğimiz derslerimizin iyi olması (Fizik, kimya, biyoloji vs. asri fenleri öğrenmek.)

2. Maksat: Kurtarıcı Nesil ve Dünyayı Yeniden Mamur Edecek Emin İnsanlar Yetiştirmek

Bizim pek çok sorumluluklarımız vardır. Bunlardan birisi de dünyanın emin ellere teslim edilmesidir. Geleceğin büyükleri bu günün küçükleridir veya bugünün küçükleri geleceğin büyükleri olacaktır. Öyle ise bu dünyayı muhafaza edecek olan yarının büyüklerini fırsat eldeyken ve imkan varken terbiye ve ıslah etme çarelerine başvurmalıyız.

Öyle ise bu gerçeği hem sık sık talebelerimize ve kardeşlerimize tenbih etmeli, hem de sapık maksadların ve düşünce lerin kafalara girmesine gözlere takılmasına ve hayalleri bozmasına fırsat vermemeli ve buna imkan hazırlamamalıyız. O kadar ki, müesseselerimizde kalanlar kıymetli vakitlerini ma'nâsız ve fuzulî eğlencelerle yitirmemeli ve değerli ömürlerini boş şeylerin arkasında telef etmemelidirler. Her şeyden önce de bu tarz bir hayatı bir düşünce, bir ideal ve bir kanâat olarak kalp ve kafalarına yerleştirmelidirler.

Bizim mes'elemiz geleceğin manevî mimarlarını yetiştirmek mes'elesidir. Zîrâ: Bizler bugün için değil istikbâl için çalışıyoruz ve etrafa kendimizi bu şekilde takdîm ettik. Şimdiye kadar değişik zamanlarda olduğu gibi; bir de biz Hakk'a ve dünyaya verdiğimiz sözümüzden dönmeyelim ve insanlığın ümit ve beklentilerini boşa çıkarmayalım.

İnançlı ve şuurlu insanlar olarak bizler talim ve terbiye ile alâkalı Kur'anî düsturlar ve nebevî prensipler dahilinde neslimize sahip çıkmalıyız. Neticede:

- a- Neslimiz îmânlı ve itaatlı yetişsin ve kendi benliğini kurtarıp başkasının zebunu ve pek çok kimsenin korkulu rüyası durumuna düşen bir anarşist olmasın.
- b- Bizler vazifemizi yapmış olmanın hâsıl ettiği huzur ile kabrimizde rahat uyuyalım.
- c- Arkamızda bir yâd-ı cemîl bırakarak arkadan gelenler bizi hayırla yademiş olsunlar.
- d- "Bir şeye sebep olan o şeyi işlemiş gibidir." hükmünce hazırlayacağımız imkanlar sebebiyle gelecekte yapılacak olan hizmetlerden ve hâsıl olacak sevaplardan hissedar olalım.

İşte bu imkanlar ve bu hizmetler önümüzdedir. Geliniz, bu fırsatı, bu imkanı ve bu hizmeti kaçırmayalım. Tâ hüznümüz sürura, kederimiz sevince, derdimiz şifâya, bunalımlarımız huzura, boş vakitlerimiz faydalı ve semereli hizmete dönüşsün ve bu vesile ile de günahlarımız bağışlansın.

Cennet Ucuz Değil Cehennem Lüzumsuz Değil

Cennetin ucuz, cehennem ise lüzumsuz olmadığını bir an hatırdan çıkarmamalı...

Dünyada basit ve fânî şeyler için bir yığın masraf yapıyoruz. Bir yerde bir daire veya bir arsa almak için dünyanın harcamasını yapıyoruz. Kaldı ki, ondan ne kadar istifade edeceğimiz de belli değil. Şüpheli ve fânî bir şey için bu kadar masraf yapılıyorsa; ya cennet gibi kıymetli ve ebedî meskenler ve zevsiz saadetler için ne kadar masraf yapmak gerekir; hiç düşündük mü? Cennete en son girecek olan bir mü'mine dünyanın on katı kadar cennet ve saadet verileceğine göre; o saadeti elde etmek için dünyanın bütünü sarfedilse yine az değil midir? Kaldı ki Cenab-ı Hakk sahip olduğumuz maddî-manevî imkanların az bir kısmını Kur'ân'ın yayılması istikametinde sarf etmemizi istiyor. O, basit hizmeti ve cüz'î gayreti, sonsuz olan rahmet okyanuslarına karıştıracak ve bize ebedî saadeti bahşedecektir. Öyle ise hiç durma. Hemen elindeki imkanları seferber et. Tâ ebedî saadeti bulup kurtulasın.

Cehenneme gelince; vazifesini yapmayan, kul olduğunu bilmeyen, mukaddesat diye bir şey tanımayan âsî, adî, hâin ve nankör kimseleri cezalandırmak için, öfkesinden çatlayacak bir halde ağzını açmış dört gözle onları beklemektedir. Biz Allah'ın azabından yine O'nun engin rahmetine sığınırız.

İşte bir yaşanmış bir örnek.

Safa isminde, Orta Asya'da çalışan ve aynı zamanda orada üniversitede okuyan bir genç anlatıyor:

“Devlet bursu ile okumaya hak kazanan bir arkadaşımız vardı. Aynı fakültede, aynı sınıfta okuyorduk. Meslek lisesi mezunuydu. Burada devlet üniversitesine ait bir yurttta kalıyordu. Yaz tatilinde memlekete gittiğinde babası, oğlunu gönderdiği gibi bulamamış. ‘Oğlum, sana her şey meşru olmuş(!), ben seni bir daha oraya göndermem!’ demiş. Arkadaş ısrar etmiş, fakat bir türlü babasını razı edememiş. Arkadaşımızın uzun ısrarlarından, ‘Baba eğitimim...’ diye yakarmalarından sonra babası, ‘Eğer, orada ahlâklı, eli yüzü temiz insanlarla birlikte kalırsan, seni oraya göndermeyi kabul ederim.’ diye şart koşmuş. Arkadaşımız kabul etmiş, söz vermiş.

Ders yılı başında, aynı sınıfta olduğumuz için geldi, beni buldu. Durumunu anlattı, adeta yalvarıyor gibi ısrar etti.

‘Okumam için sizinle birlikte kalmam lâzım. Bu babamın şartı, yoksa beni burada bırakmayacak.’ dedi. Ben, ‘Olabilir, ama arkadaşlarla görüşmem lazım.’ dedim. Hemen arkadaşlarla görüştüm. Namı pekiyi olmadığı için kimse sıcak bakmadı. ‘Adımızı kötüye çıkarır.’ dediler. Ne kadar ısrar ettimse kabul ettiremiyordum.

O her gün beni okulda yakalıyor, ‘Ne oldu?’ diyordu. Ben, ‘Görüştüğ, görüşeceğiz...’ diye geçiştirmeye çalışıyor, anlasın istiyordum. İsrarlarının arkası kesilmedi, ben arkadaşlarımı ikna etmeye çalıştım. Sonunda birlikte kaldığımız arkadaşlarım bana: ‘Eğer çok istiyorsan, sen onunla birlikte kal!’ dediler. Ben bu teklifi kabul ettim ve yanıma birkaç arkadaş daha alarak tuttuğum bir eve o arkadaşı da davet ettim.

Çok geçmeden arkadaşımızın hâli, tavrı değişmeye, yanlış alışkanlıklarını terk etmeye başladı. Bir süre sonra tamamen değişmiş, yüzü ve yüreği aydınlanmıştı. Mahalleden gençler, komşular ziyaretimize geliyor, herkes onu çok seviyordu. Bir gün aniden rahatsızlandı. Hastaneye kaldırdık. Doktor, ‘Çok geç kalmışsınız!’ dedi. Apandis'i patlamış, nasılsa uzun bir süre fark edememiş, sızıntı zamanla iç organlarına yayılıp tamamen imha etmiş, ‘İsterseniz yakınlarını çağırın, son bir defa görsünler.’ tavsiyesinde bulundu. Hemen ailesini aradık. Gerçekten de babası son nefesine yetmişti.

Aradan birkaç ay geçmişti. Bir gece rüyamda o arka-daşımızı gördüm. Yere oturmuş çay içiyor, bir yandan da sohbet ediyorduk. Bir yanımda o vardı, bir yanıma da başka bir arkadaş oturmuştu. ‘Sana nasıl muamele ettiler?’ diye sordum. ‘Beni, sizin gibi insanlardan kabul ettiler. Burada sizin gibi olanları cehenneme atmıyorlar. Onun için beni cennete aldılar.’ dedi. Uyandım. Hıçkırığa hıçkırığa ağlıyordum. Saatlerce tesirinden kurtulamadım...”

Bediüzzaman Hazretleri, bu zamanda iman ve Kur'ân hizmetinde bulunanların, inşaallah kurtulacaklarını müjdeliyor.

Bir Rüya ve Hatırlattıkları

Üstad Hazretlerine saygı ile dopdolu ve hayatta iken kendisini ziyaret eden bahtiyarlardan birisi, bana bir rüyasını anlatmıştı. Rüyada Anadolu'nun her tarafını bir baştan bir başa seylaplar sel suları kaplamış ve âdeta Nuh tufanı gibi, önüne kattığı herşeyi sürükleyip götürüyor. Koca koca binaları, büyük büyük blokları seller, birer kütük gibi sürüklüyor. Ümit adına herkesin sarsıldığı ve ümitsizlik girdabı içinde panik yaşadığı bir anda, nereden ve nasıl çıktığı belirsiz şekilde birden bire Üstad Bediüzzaman beliriverir. Çelik-çavak hareketleri ile Türkiye'nin dört bir bucağında açılmış olan evleri, yurtları, okulları, kursları dağdan kaya koparıyor gibi kucaklayıp, selin önüne koyar... ve bu sayede sel durur; orada bir baraj oluşur ve her taraf eski halini alır. Hıçkırığa hıçkırığa ağlayarak anlattı o zat bana bu rüyasını.

Evet hizmet insanın içinde olduğu ve hizmet ettiği yerler evler yurtlar küfre karşı bir set olmuş afeti belayı engellemiş demek ki bizlerde hizme ettiğimiz sürece böyle bir kapı açmış olacağız içinde bulunduğumuz topluma.

4. Hizmet Etmek ve Hicret Arasındaki İrtibat

Hicret, altında çok büyük ma'nâ ve büyük hakikatlar yatan oldukça büyük bir mes'eledir. Bu kelime, insanın, bir beldeden bir beldeye hicret etmesini ifade ettiği gibi, insanın bir düşünceden başka bir düşünceye hicret etmesini de ifade eder. Ve, yine insanın kendi özünden kendi özüne hicretine de delâlet eder.

Kuranda bize hicret hakkında; 'İman edip de hicret edenler ve Allah yolunda mallarıyla, canlarıyla cihad edenler, rütbe bakımından Allah katında daha üstündürler. Kurtuluşa erenler de işte onlardır. 'Tevbe / 20.

'Allah yolunda hicret eden kimse yeryüzünde gidecek bir çok güzel yer ve bolluk (imkân) bulur. Kim Allah ve Resûlü uğrunda hicret ederek evinden çıkar da sonra kendisine ölüm yetişirse artık onun mükâfatı Allah'a düşer. Allah da çok bağışlayıcı ve esirgeyicidir. ' Nisa / 100. Ayetlerle bu işin ne kadar kudsi ve manevi olduğunu vurgular.

Hicret, her yüce da'vâda çok önemli bir esastır. Hicret etmedik büyük bir da'vâ adamı, büyük bir mefkûre adamı, büyük bir vazifeli ve ideal adamı yok gibidir. Bugüne kadar hemen herkes, doğduğu yeri, o yüce da'vâsı uğruna terketmiş ve başka bir yere gitmiştir. Hicretin, Allah emri olarak yapılmış olması, onun en bereketli, en ağırlıklı tarafıdır. Çünkü, hicret eden şahsın, ileride vereceği hizmet adına bu göçle gelen bir kısım ma'nâlar var ki, o yönüyle de çok ehemmiyetlidir. Hicret, gerçekten Allah'ın hoşuna giden makbul bir ameldir. Çünkü hicret eden kimse Allah için çok büyük bir fedakârlığa katlanmaktadır. Evet, dünyada bir insan ailesini, evlad ü iyâlini, doğduğu yeri çok sever. Efendimiz bu konu da "Ameller niyetlere göredir. Herkese niyet ettiği şey vardır. Öyleyse kimin hicreti Allah'a ve Resûlüne ise, onun hicreti Allah ve Resûlünedir. Kimin hicreti de elde edeceği bir dünyalığa veya nikâhlanacağı bir kadına ise, onun hicreti de o hicret ettiği şeydir." İşin ciddiyetini ve önemini bize göstermektedir.

Ashâb-ı Kirâm'ın müslümanlığını derinleştiren ve müslümanlığı bir başka türlü renklendiren Hicret, günümüzde de aynıyle bahis mevzuudur. Ayrıca Hicret'in, Kur'ân talebesine kazandırdığı çok şey vardır. Çünkü herkes doğup büyüdüğü yerde, iyi şeylerle beraber bir kısım menfi izler de bırakır. Evet, her insan doğduğu köyde, şehirde, kasabada, onu tanıyan emsallerinin, yaşlılarının arasında bıraktığı menfi izler vardır. Kavga ettiği günler, yumruk salladığı zamanlar vardır. Ma'rifet olsun diye yapıp sergilediği şarlatanlıklar vardır.

Halbuki bütün bunlar, daha sonra Rabbin, ihsan-ı İlâhi olarak onun omuzuna yükleyeceği vazifenin tebliğinde, o iş için gerekli olan vakar ve ciddiyet ile telifi kat'iyen imkânsızdır. Çünkü daha sonraki dönemde da'vâsı itibarıyla, onun bidâyet-i hayatındaki bu çocuksu tavırları, bir kısım kimselerin kafalarını bulandırabilir, vazifesine gölge düşürebilir ve o döneme ait kaçınılması imkânsız bazı tavırlar onların çevrelerinde menfi değerlendirmelere sebep olabilir.

Nitekim Efendimiz'e Mekkeliler Ebu Tâlib'in yetimi diyorlardı. Evet, Cihanların uğrunda fedâ olması gerekli O Zât (sav)'a, O Dürr-i Yektâ'ya (binler rûhumuz olsa fedâ olsun) Ebu Tâlib'in yetimi diyorlardı. Aslında onların böyle düşünmesi O'nun getirdiği mesaja karşı bir tavrın ifadesiydi; ama onlar, bu yetimliği kullanmak istiyorlardı. Yani, "yahu dün sokakta bizimle beraber koşuyordu. Şimdi kalkmış semâların üstünde dolaştığını iddia ediyor, bizim aklımızın eremeyeceği şeyler getiriyor." diyorlardı. Kaldı ki, O nezih rûh ve O dâmen-i muallâ (sav), daima Allah tarafından korunmuş ve Peygamberliğe hazırlanmıştı. Yani tâ ilk günlerinde, bir gaybî inayetle sonraki vazifesine göre hazırlanmıştı.

İman Hicret Beraberliği

Efendimiz döneminde gerçekleştirilen bu hicrete verilen önem, daha sonraki dönemlerde o ölçüde olmamıştır. Allah Rasulü, Mekke'de iman eden herkese, "hicret etmeye de biat edeceksin" diyor ve el sıkarken adeta terazinin bir kefesine imanı, bir kefesine de hicreti koyuyordu.

Evet, Mekke'de davetin artık yapılamaz hale gelmesi, dışa açılmayı ve Müslümanların kendi ayakları üzerinde durabileceği bir yere gitmelerini de zaruri kılıyordu. Aynı zamanda bu hicret sayesinde Medine'de kurulacak site devletiyle İslam, kamil manada ve kendi orijini ile temsile kavuşacaktı. İşte bu hicret, bu yeni İslami tekevvünün desteklenmesi adına ayrı bir önem arz ediyordu. Efendimizin "La hicrete ba'de'l-feth velakin cihadun ve niyyetun=Mekke fethinden sonra hicret yoktur, ancak cihad ve niyyet sözkonusudur" beyanları da, bu hicretin hususi olduğunu açıkça ifade ediyordu. Dolayısıyla gerçek hicret belli bir zaman diliminde Mekke'den Medine'ye yapılan hicrettir; bundan sonra gerçekleştirilen hicretler ise ancak, çok sağlam bir niyetle kıymet ifade edecektir.

Hicret Ruhü

Bizler için hizmet adına hicret çok önemlidir. Evet, her birerlerimiz, mukteza-yı beşeriyet olarak bazı karışık işlere girdiğimizden ve elimizde olmayarak bazıların hakkımızda bir kısım bulanık şeyler söylediğinden ve söyleyeceğinden, doğup büyüdüğümüz yerden hicret edip ayrılmamız elzemdir. Zira niyetler ne kadar halis de olsa, tam bir emniyet ve güven telkin edebilmek için, muhatapların dimağlarında en küçük bir bulantıya meydan vermeyecek şekilde nezih bulunmamız, nezih tanınmamız şarttır. Bu da ancak, bizim, yanlış ve eksiklerimizi bilmeyenlerin yanında mümkün olur ki, dilimizde bunu "gökten inmiş gibi" sözcüğüyle ifade ederiz... ve böyle olmamız, böyle görmemiz hizmetin te'siri açısından çok önemlidir.

Hicret

Cihadın ikiz kardeşi olan hicret, umumi manada cihad gibi kıyamete kadar devam edecektir. Hicret, keyfiyet bakımından da cihada benzer. Dini yaşama ve yaşatma mülâhazasıyla bir yerden kalkıp başka bir yere gitmenin yanında, günahları terk edip bir daha onlara geri dönmeye de hicret denir.

Her peygamberin tebliğinde hicret bir dönüm noktasıdır. Hicret, peygamber ve cemaati için adeta bir rampadır. Herşeyi cami bulunan Son Peygamberin hicreti de hicretle beraber gelen meyvelerin tümüyle devşirildiği kamil manada bir hicrettir. Ondandır ki Müslümanların takvimleri hicretle başlar. Sahabe, hicret sayesinde herşeyleri olan İslam'ı herşeyiyle yaşama fırsatı bulmuşlardı. İslam daha önce de yaşanıyordu, hayatın içindeydi; ama hayata hakim değildi. İşte hicret, onları bu sihirli dünyaya çeken.. çekerken de onların içindeki bütün güzel duyguları da öne çeken sırlı bir kapıydı.

Soru: Efendimiz (sav)'in hicret etmesi, mağaraya sığınması vs. hâdiseler “tarihî hâdiselerin tekerrürü açısından” bakıldığında bizim için de bahis mevzuu mudur?

Cevap: Öncelikle şunu tespit etmek lazım; Allah (cc) kıyamete kadar olacak her şeyi Asr-ı Saâdet'te bir mikro plânda görüntülemiş gibidir. Bu itibarla ümmet-i Muhammed, her zaman Asr-ı Saâdet'te gelişen yeni hâdiseler, değişen şartlar ve hükmü belli olmayan mes'elelere çözüm yollarını o asra müracaat ile bulabilirler. Zaten selef-i salihînin yapmış olduğu içtihadlarla meydana gelen o dev eserler de bir mânâda, o devirdeki mikrofilmlerin teksir ve istinsahından ibarettir. Şunu belirtmekte de yarar var: Tarihî hâdiseler aynıyla değil, misliyle cereyan eder. Bu itibarla da denebilir ki; geçmiş zamanda cereyan eden hâdiselerin, aynıyla tekrarını bekleyen tarihî maddeciler, ciddi bir aldanmışlık ve yanılğı içindedirler. İhtimal onları yanıltan şey, hâdiselerin bazen aynıyla tekerrür ediyor gibi gözükmesidir. Aslında bu, asıl ile zilli (gölgeyi) birbirine karıştırmak demektir.

İşte hicret ve hicret yolculuğu esnasında meydana gelen hâdiseler, denebilir ki, bir başka dönemde de misliyle cereyan edebilir. Mesela, günümüz itibarıyla, bizler öteden beri hep böyle bir kulvarda yol alıyoruz. Hadisin ifadesiyle “muhacir Allah'ın haram kıldıklarından kaçınandır” fehvasınca, şahsî hayatımızda haramlardan ictinab ederek hep hicret yaşıyoruz. Maddî cihad gibi hicreti de çoklarımız, gerek ferdî gerek ailevî olarak hizmetinin gereklerine göre yerine getiriyorlar. Bilhassa Orta Asya'da komünizm rejiminin çözülmesi bu hâdiseye daha bir hız kazandırmıştır. Avrupa, Amerika, Avustralya'ya açılmamız ise hicretin farklı bir buudunu teşkil etmektedir.

Yalnız burada bir hususa dikkatinizi çekmek istiyorum: Yapılan hicretin içine hiçbir iddia, beklenti karıştırmaksızın, sadece Allah için yapılması şarttır. Böyle bir şeyin gerçekleşmesi ise, insanın iç dünyasının sıhhatine, kendi kendini keşfetmesine, Allah ile irtibatının kavi olmasına, her yerde O'nu görüp O'nu duyup, O'nu hecelemesine bağlıdır. Evet, bence insanlar evini, barkını, memleketini, vatanını terk edeceklerse, bunu çok pahalıya satmalıdırlar. Çok yüce gayeler, yüce hedefler uğruna bu fedakârlıklara katlanmalıdırlar. Kaldı ki, zaten Allah ve Resulü de bizlere bu gayeyi ve bu hedefi göstermişlerdir. Hedef Allah'tır, O'nun cennetidir, cemalidir, rızasıdır, Resulullah'ın şefaattir.

Sahabe-i kiram içinde adını bilmediğimiz bir zat, bahsettiğimiz ölçüde kalp balansını iyi ayarlayamadığı ve niyetini halis tutamadığı için, diğerleri ile aynı meşakkate, zorluğa, sıkıntıya katlanmasına rağmen kazanma kuşağında kaybetmiştir. Bir kadın uğruna Mekke'den Medine'ye hicret eden işte bu sahabinin durumu, Allah Resulü'ne anlatılınca, Efendimiz (sav) “nikâhlanacağı bir kadın uğruna hicret edenin hicreti de onadır” buyurmuştur. Yani o, Allah'ın muhaciri, Resulullah'ın muhaciri olma payesine erişememiştir. Bu itibarla da denebilir ki, kalp balansı, iç murakabe ve muhasebe, niyetin halis kılınması hepsinden önemlidir.

Evet, Sahabe-i kiramın hiçbirine; “sizin o büyük fedakârlıklara katlanarak gerçekleştireceğiniz hicrete, şöyle şöyle şeyler terettüp edecek”; yani “bir on yıl sonra cihanla hesaplaşacaksınız, şu kadar alana yayılacaksınız; vali, hakim ve idareci olacaksınız...” gibi şeyler hiç mi hiç bahsedilmemiş; onlara sadece hedef gösterilmiş ve “Medine'ye hicret edin” emri verilmiş. Onlar da, her şeye rağmen hicret etmişler. İşte bu düşüncenin kaynağı, o düşüncüyü hayata taşıyan insanın iç dizaynını iyi ayarlaması ve Allah ile irtibatının kavi olmasına bağlıdır.

Bugün de Allah bizlere yeni bir hicret yaşıyor. Bize bunu nasip eden Rabbimize nihayetsiz hamd ü senalar olsun. Öyleyse bunu yaşayanlar, eğer amellerinin boşa gitmesini istemiyorlarsa, iç âlemlerini iyi ayarlamaya bakmalıdırlar. Kalplerini kontrol etmeli oraya buraya taş atmamalı niyetlerini Allah rızası için yapmalılar. Evet, dün gitti... bugün de gitmek üzere... yarının ise geleceği, yani ona erişip erişemeyeceğimiz belli değil. Öyleyse biz içinde bulunduğumuz ânı gerçek ömrümüz bilmeli ve onu dolu dolu geçirerek değerlendirmeliyiz.

C - HAYA ve İFFET (HAZIRAN)

1. İslam da Gençliğin Önemi ve Gençlik hevesatı cihetinden gelen tehlikeler

İnsan hayatının ergenlik ile orta yaş arasındaki dönemine “gençlik”, hayatlarının bu döneminde bulunanlara da “genç” denildiği herkesin malumudur. Gençlik, Yüce Allah’ın kullarına bahşettiği ömrün en önemli çağlarından biridir. Çünkü gençlik, çalışkanlık, zindelik, dinçlik, cesaret, metanet, heyecan, kuvvet ve enerji kaynağıdır. Allah Teala Kur’an da şöyle buyurmaktadır: “O ki, hanginizin daha güzel amel yapacağını sınamak için ölümü ve hayatı yaratmıştır”. Yüce Allah bu ayette, hayatın hem bir imtihan sebebi, hem de faydalı, hayırlı ve güzel faaliyetler alanı olduğunu vurgulamıştır. Bu ayet-i kerime aynı zamanda hayatın en verimli dönemini teşkil eden gençlik yıllarının ne kadar önemli ve değerli olduğuna ve en iyi bir şekilde değerlendirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Sevgili Peygamberimiz (s.a.v) de şu hadisi şerifinde dikkatimizi bu gerçeğe çekmektedir: “Beş şey gelmeden önce beş şeyin; ölüm gelmeden önce hayatının, hasta olmadan önce sağlığının, meşguliyetten önce boş vaktinin, **ihtiyarlamadan önce gençliğinin**, yoksulluğa düşmeden önce zenginliğinin kıymetini bil”.

Gençliğin değerinin bilinmesi, gençlerin bu dönemde, hem kendileri ve hem de aile, millet, din ve devletleri için hayırlı ve faydalı şeyler yapmalarıyla mümkün olur. Bunun yolunda, iyi bir eğitim almak, iyi bir iş sahibi olmak, helalinden kazanmak, her alanda başarıyı yakalayabilmek, kısaca dünya ve ahiret saadetini kazanmak için çok çalışmak, bütün görev ve sorumlulukları yerine getirmek, milli ve manevi değerlere sıkı sıkıya bağlı kalmak, her türlü kötü ve zararlı alışkanlıklardan uzak durmak ve Allah’a karşı olan kulluk görevlerini yerine getirmektir. İşte o zaman gençliğin değeri bilinmiş ve iyi bir şekilde değerlendirilmiş olur. Bu gerçeği en iyi bilen ve gören Peygamberimiz, daha risaletinin ilk günlerinden itibaren gençlere büyük değer vermiştir.

Peygamberimizin hayatını konu edinen siyer kitapları ile hadislerden öğrendiğimize göre, Peygamberimizin İslam davetine en önce icabet edip, ona gönül veren ve canı gönülden destekleyenlerin çoğunu 30 yaşın altındaki gençler oluşturmaktadır. Bu gençlerden Hz. Ali 10, Abdullah b. Ömer 13, Zeyd b. Harise 15, Abdullah b. Mes’ud ve Zübeyr b. Avvam 16, Abdurrahman b. Avf ve Sa’d b. Ebi Vakkas 17, Mus’ab b. Umeyr 18, Ca’fer b. Ebi Talib 22 yaşında; Osman b. Affan, Ebu Ubeyde ve Hz. Ömer de 25-31 yaş arasındaydılar...Bunların dışında genç yaşta İslam’ı kabul eden pek çok kişi mevcuttur.

Hz. Peygamber, İslam dininin yerleşmesi, yayılması ve İslam toplumunun şekillenmesinde bu gençlerden çok yararlanmış, bu hususta onlara büyük görevler vermiştir. Allah Rasulü, gençlerin ilim alanında yetişmelerine büyük önem vermiş ve kendisi henüz hayatta iken, Hz. Ali, Abdurrahman b. Avf, Abdullah b. Mes’ud, Zeyd b. Sabit gibi bazı genç sahabenin fetva vermelerine müsaade etmiştir. Vahiy katiplerini genel olarak gençler arasından seçmiş, İslam’a davet mektuplarını da gençlere yazdırmıştır. Bazı gençleri de Süryanice ve İbranice gibi, o gün için çok ihtiyaç duyulan yabancı dilleri öğrenmeye teşvik etmiştir.

Peygamberimiz, 25 yaşlarında bir genç olan Mus’ab b. Umey’i Medine’ye öğretmen olarak göndermiş, 21 yaşındaki Muaz b. Cebel’i de Yemen’e kadı ve öğretmen olarak tayin etmiştir. Diğer yandan, Peygamber Efendimiz gençleri, çoğu yaşlı sahabilerden oluşan ordulara komutan tayin etmiştir. Çoğu savaşlarda sancağı bizzat kendisi gençlere vermiştir. Mesela Tebuk seferinde sancağı Zeyd b. Sabit’e, Bedir’de de Hz. Ali’ye vermiştir. 18 yaşlarında olan Usame b. Zeyd’i, Suriye’ye gönderdiği orduya komutan tayin etmiştir. Bütün bunlar, Sevgili Peygamberimizin, dolayısıyla dinimizin gençlere ne kadar önem verdiğini göstermektedir.

Hayat ve Gençlik Hevesatı Cihetinden Gelen Tehlikelerden Nasıl Korunabiliriz?

Günümüz insanının en büyük dertlerinden biri: Hayatın içindeyiz ve çoklarımız itibâriyle gençliğin baskısı altında kalıyoruz. Hevesât, ulvî duygularımızı te’sir altına almış durumda. Ve bugün yüce hakikatları, Allah Rasulünün istediği keyfiyette temsil etme cidden zor görünüyor. Şu kadar var ki, böyle tehlikeli bir hatta kavga vermenin de kendine göre avantajları var. Evet mârûz kalınan zor şartlar nisbetinde bir de bu işin mükâfat yönü mevcuttur.

Hz. Hamza’yı şehîdlerin efendisi ve Allah’ın arslanı haline getiren verdiği kavganın zorluğu değil midir? "Düşman fazla ancak bizim de imânımız var" deyip can-siperâne ön saflara saldırış ve ölümü hiçe sayış. İşte bu O’nu ulvi makama ve şehîtlerin efendisi ufkuna ulaştıran mühim bir vesîleydi.

Sahâbî devrinde de, bugün bizi rahatsız eden günahlar, hem de bütünüyle bulunuyordu. Kadınlar, Kâbe'yi üryan olarak tavaf ediyor, fâiz, ihtikâr, rüşvet, içki ve kumar cemiyetin ruhunu kemiriyordu. Onlar bütün bu hayata sırt çevirerek İslâm'ı seçtiler. Fakat, onlar da beşer olmaları hasebiyle his ve heves taşıyorlardı.

Zaten buna rağmen nefsanî arzulardan vaz geçmeleri değil midir ki onları büyüklerden daha büyük kılıyordu... Böyle bir dönemde, bütün çirkinlikleri bir tarafa itip, apaydın ve tertemiz bir hayat seçmeleri, bütün tehlikelere rağmen, Efendimiz (sav) in arkasında yer almaları, onlara büyük faziletler kazandırdı ve kazandıkları bu faziletler sâyesinde haklı olarak gökteki yıldızlar gibi arkadan gelenlere ışık ve rehber oldular.

Çarşı, Pazar, sokak, içtimâî ve ticarî hayat, âile, fert, cemiyet ve bunları ayakta tutmayı vazife edinen mektep ve içtimâî hayatı meydana getiren bütün ünite ve kuruluşlar teker teker ele alınıp değerlendirilse ve haklarında bir hüküm verilmek istense denecek tek söz "Berbat" olacaktır. Nereye giderseniz gidiniz, üstünüze-başınıza günah adına birşeyler bulaşmasına mâni olamazsınız. Ruhunuz birkaç defa örselenmeden, kalbî hayatınız sarsılmadan, toplum hayatının bir tarafından diğer bir tarafına geçmeniz imkânsızdır. Bugün müslümanca yaşamak, alevden bir zemin üzerinde yürümek veya kandan irinden deryaları geçmek kadar zordur. İşte biz böyle bir felâket ve helâket asrının çocuklarıyız.

Mâhiyetimizde bulunan gizli hevesât, nefsanîlik ve cismânîlik akrep gibi kuyruğunu kaldırmış bizi sokmaya çalışıyor. Nefsimiz, heveslerimiz ve şehavânî duygularımız içinde doğduğu, büyüdüğü vasat ve ortamdaki sürekli besleniyor. güçleniyor. Böyle bir akrebin bizi sokup zehirlemesi her an muhtemeldir. Bunca zorlukların bize kazandıracağı avantajları düşünerek de tesellî oluyor. hatta bir cihette seviniyoruz. Çünkü bu zorluğu atlatabildiğimiz zaman, kazancımız da o oranda büyük olacaktır. Şayet sahâbî böyle zor şartları atlayarak yükseldiyse, günümüzün inanan insanları da aynı şekilde bir bahtiyarlığa ermeleri ilâhî Rahmetten beklediğimiz neticelerdendir. Günahlara girme şartlarının bu kadar kolaylaştığı bir devirde bilmeden işlediğimiz hatâ ve günahlarımız elbetteki vardır. Ancak bize düşen şey, Rahmet kapısından ve ilâhî dergâhın eşliğinden ayrılmama ve sebât etmedir.

Buraya kadar söylediklerimiz bir cihetten vâkiayı rapor ma'nâsını taşımaktadır. Şimdi de dikkat edilmesi gereken hususlar üzerinde bir nebze durmak istiyorum:

Birincisi: Böyle herşeyiyle kaypak ve zararlı bir zeminde çok dikkatli yürümek gerekir. Mayınlı bir tarlada veya amansız bir düşman beldesinde nasıl hareket edilmesi icab ediyorsa, günümüzün çarşı pazarında gezerken de aynı dikkat ve aynı teyakuz elzemdir.

İkincisi: Dışarıya çıkmadan evvel his ve duygularımızı durultacak, berrak hale getirecek ve bizim his dünyamıza tesir edecek müessir çarelere baş vurulmalıdır. Bu birşeyler okuma, seyretme veya dinleme olabileceği gibi derin bir iç muhâsebesi yapmak da olabilir. Böyle bir metafizik gerilime geçmeden sokağa çıkılmamalıdır.

Üçüncüsü: Kat'iyen yalnız kalmamak. Bizim dikkatlerimizi murâkebe edecek ve nasihatıyla bizim ruh dünyâmızı ayakta tutacak bir arkadaş edinerek ve mümkün merteye dışarıya onunla beraber çıkmaya çalışılmalıdır.

Dördüncüsü: Giderken-gelirken ve gideceğimiz, kalacağımız yerlerde imkân ölçüsünde bizim hayatımızla, münâsebeti olan ve bizi ikâz edici havasını koruyucu bir melek gibi üzerimizden eksik etmeyen materyalleri de yanımızda götürmeye çalışmalıyız. Günahlara karşı birer sütne birer perde olacak bu materyaller bizim iç murâkebemize vesîle olacaktır ki, böyle bir iç murâkebe ile dolup taşan bir insanın günaha girmesi ender vakâlardandır.

Beşincisi: İşlenen bir günah ve hatâ neticesinde derhal nedâmet edip tevbe kapısına koşulmalıdır. Zira günahın en az kalabileceği; kalb, bir müminin kalbidir. Orada hatalar, gelip geçici ve güneşle aramıza perde olan bulutlar gibidir. Hemen geçip gitmelidir. Tevbede gecikme, rûhun o nisbette kararmasına sebep olur. Ve o esnâda, diğer günahlarla münâsebeti geçme yolları kolaylaşır. Onun için, buna meydan vermeden, hatâ ve günahın şekil, keyfiyet ve büyüklüğü ne olursa olsun, insan derhal kendine gelip, Rabb'in rahmetine dehâlet etmelidir.

Sahâbî, beyninden vurulmuş gibi Allah Rasûlünün huzuruna gelir ve "Ya Rasûlallah, ben mahvoldum" der. Gelirken gözüm bir kadına ilişti veya bir kadına dokundum, diye de ilâve eder. Bu kırık gönül karşısında âdetâ arş ihtizaza gelir ve Cibrîl imdâda yetişerek şu âyeti getirir: "Gündüzün iki tarafında (sabah, öğle ve ikindi) gecenin de yakın saatlerinde (akşam ve yatsı) namaz kıl. Çünkü iyilikler kötülükleri (günahları) giderir. Bu öğüt almâk isteyenlere (güzel bir) hatırlatmadır " (Hûd, 114).

Hele, berzah âleminin nûru durumundaki teheccüde kalkmak, uykunun en tatlı olduğu o anda, Rabb'e münâcata koşmak, işlenen hatâ ve günahları en kısa zamanda temizleyici birer faktör olarak değerlendirilmelidir.

Gecenin yarısında havf ve recâ ile dopdolu bir gönlün O'na yalvarış ve yakarışları Cenâb-ı Hakk tarafından muhakkak hüsn-ü kabûl görecektir. Yeterki yapılan bu tazarrû ve niyazlar ihlâs ve samimiyet içinde yapılmış olsun. Herbiri bir dönemeç başı gibi duran namaz vakitlerinde O'na kulluk ve O'nun karşısında bel kırıp boyun bükme, iki vakit arasındaki hatâ ve sürçmelerimizi affettirirken, nâfile ve teheccüd gibi ibâdetlerle de O'nun rızasını kazanmaya gayret etmeliyiz.

2. Allah'ın Arşının Gölgesindeki Genç

Yüce dinimiz İslam'ın gençlere verdiği önemin en açık delillerinden birisi de, Peygamberimizin, Allah'a itaatle, dosdoğru bir şekilde yetişen gencin mükafatının, adaletli devlet başkanının mükafatından hemen sonra geldiğini haber vermesidir. Peygamber Efendimiz bu hususta şöyle buyurmaktadır:

“Hiçbir gölgenin olmadığı kıyamet gününde, Allah Teala yedi (sınıf) insanı (arşının) gölgesinde barındıracaktır: Bunlardan biri de Allah'a kulluk içinde gelişip büyüyen genç...”

Dindar gençleri öven bu hadisi şerif, bir yandan onların kıyamet gününün o dayanılmaz acı ve ıstıraplarına karşı Allah'ın koruması altında olacaklarını müjdelirken, bir yandan da, Allah'a ibadetle yetişen bir gencin, topluma barış, huzur ve düzen kazandırmadaki tesirinin, adil bir idarecinin bu konuda yapabildiklerinin seviyesine yaklaştığına işaret etmektedir. Öyleyse bizler de dinimizin ön gördüğü şekilde millet ve devlet olarak gençlerimize büyük önem vermeli ve onlara karşı yerine getirilmesi gereken görevleri asla ihmal etmemeliyiz.

Gençlerimize karşı yerine getirilmesi gereken görevlerden bazılarını hatırlatmak yerinde olacaktır. Gençler, gençliğin kıymetini kendiliğinden idrak edemeyebilirler. Bu nedenle onlar, gençliğin büyük bir nimet olduğunun bilinciyle yetiştirilmeli, gençliklerini en iyi bir şekilde değerlendirmeleri için gençlere bütün imkan ve fırsatlar tanınmalı, onlara yardımcı olunmalı ve ellerinden tutulmalıdır. Gençlerin çok iyi bir eğitim almaları sağlanmalı, bilgili, sağlam karakterli, kişilikli, idealist, ufku açık olarak yetiştirilmelerine özen gösterilmelidir.

Gençler, inançlı, yüksek ahlak sahibi, milli ve manevi değerlerine sıkı sıkıya bağlı, görev ve sorumluluk bilincine sahip kişiler olarak yetiştirilmeli, manevi ve ahlaki yönleri asla ihmal edilmemelidir. Gençlere, şanlı tarihimiz ve kültürümüz en iyi bir şekilde öğretilmeli, onlara milli bir ruh ve şuur kazandırılmalıdır. Gençlerimizin, her türlü zararlı alışkanlık, fikir, inanç ve düşüncelerden korunmaları için gerekli önlemler alınmalıdır. Gençlerin karşı karşıya kaldıkları sorunlar tespit edilerek, bunları aşmaları için onlara yardımcı olunmalı, bu sorunların ortadan kaldırılmasına çalışılmalıdır. Kısaca ifade etmek gerekirse gençlerimizi, Müslüman toplumunun şeref ve haysiyetini en iyi bir şekilde temsil edecek yapı ve karakterde yetiştirmek en büyük görevimiz olmalıdır.

Bu hususta bütün kişi ve kurumlar üzerine düşeni en iyi bir şekilde yapmak zorundadır. Aksi takdirde gençlerimizin heva ve heveslerinin peşine takılarak, içki, uyuşturucu, kumar, fuhuş gibi bataklıklara saplanabilecekleri, yanlış ve tehlikeli bir takım inanç, düşünce ve fikirlere kapılarak millet ve devlet için zararlı birer unsur haline gelebilecekleri, ömürlerinin en güzel yıllarını görev ve sorumluluk anlayışından yoksun, bizi biz yapan milli ve manevi değerlere karşı kayıtsız ve ilgisiz kalarak, faydasız ve gereksiz şeyler uğruna heder edebilecekleri, asla unutulmamalıdır. Bir milletin bugünü ve yarınları için, gençlerinin bu duruma düşmesinden daha vahim ve tehlikeli ne olabilir?

Mahşer Günü'nde ilahi rahmete mazhar olacak ikinci sınıf, ibadetle içli-dışlı büyüyen gençtir. Gençlik dönemi, genel kabule göre, ergenlik döneminden başlayıp 20-25 yaşlarına kadar devam eden devreyi içine alır. Bu yaş dilimindeki her bir insan, hayatının en hızlı ve güçlü dönemini yaşar. Bu dönem, hem fiziki hem de ruhi yönden pek çok değişikliğin meydana geldiği bir dönemdir. Hatta bu dönem, insan hayatının şekil almaya en müsait olan yaşlardır.

Bu yaşlar, bedeninin arzu ve isteklerinin en azgın olduğu dönemlerdir. Bu dönemde derin bir ibadet şuuruyla hayatını geçiren genç, cismanî arzularına rağmen, kendini Hakk'a kulluğa adanmış, ibadet ruhuyla gelişmiş, kulluğu tabiatının bir derinliği hâline getirmiş ve nereden bakılırsa bakılsın simasında kulluk emareleri görülen bir hâl almıştır. Kanının galeyanda olduğu ve beşerî dürtülerin onu farklı günahlara sevk ettiği bir dönemde, genç bütün cismanî ve shehevî arzulara başkaldırmış, günahlara karşı isyan bayrağı açmıştır. İster kadın ister erkek olsun, bir genç için bu dönemi iffetine toz kondurmadan ve günaha boyun eğmeden geçirmek çok zordur. Bir taraftan Allah'ın emirlerine itaat etme ve O'na kul olma; diğer yandan da, Cenâb-ı Hakk'ın sevmediği şeylere başkaldırma ve başka şeylere kulluğu reddetme iradenin davasını ortaya koymaya bağlıdır ve bu alkışlanacak bir isyan ahlâkıdır.

Gençlik damarı, akıldan ziyade hissiyatı dinler. His ve heves ise kördür, sonucu göremez. Çok az olan lezzeti, gelecekteki tonlarca lezzete tercih eder. Alacağı bir dakikalık intikam lezzetiyle, birini katleder, ancak senelerce sürecek olan hapis elemelerini çeker. Ve bir saat sefahet keyfiyle, bir namus meselesinde, binlerce gün hem hapsin, hem düşmanın endişesinden sıkıntılarla ömrünün saadeti mahvolur. Aslında gençlerin önüne kurulmuş pek çok tuzak vardır ki, onlar bu tuzaklardan birine düşmekle, hayatlarının en tatlı zamanlarını, en acı ve acınacak bir hayata çevirirler. Böylece hem dünya istikballerini ve mutlu hayatlarını, hem de âhiretteki kesintisiz saadetlerini, azap ve elemelere çevirerek mahvederler. Bu gençler, gençliklerini kötü yollarda harcadıklarından, hem sağlıklarından mahrum olup hastahanelere

ve hem de yaptıkları taşkınlıklardan dolayı hapisanelere düşerler. Gençliklerini güzel bir şekilde geçirmediğinden, ihtiyarlıklarında bir sürü eyvahlar ve pişmanlıklarla ağlayıp sızlarlar. Şayet hayatlarını Kur'ân'ın gölgesinde geçirmiş olsalar, tam bir kahraman genç, mükemmel bir insan, bahtiyar bir Müslüman ve diğer varlıklara bir yönüyle sultan olarak hayatını geçirir.

Gencin Rabbinin Adıyla

Sizden öncekilerden bir kral vardı. Onun birde sihirbazı vardı. Sihirbaz yaşlanınca Kral 'a " Artık ben yaşlandım. Bana bir genç gönderde ona sihir yapmayı öğreteyim" dedi. Kral' da öğretmesi için ona bir delikanlı gönderdi.

Gencin geçtiği yolda bir rahip yaşıyordu. Bir gün rahibe uğrayıp onu dinledi, konuşması hoşuna gitti. Artık sihirbaza gittikçe, rahibe uğruyor, yanında bir müddet oturup onu dinliyordu. Sihirbaz bir gün delikanlıyı yanına geldiğinde dövdü. Genç de durumu rahibe şikayet etti. Rahip ona eğer sihirbazdan seni dövecek diye korkarsan " ailem beni oyaladı" de; ailenden korkacak olursan, beni sihirbaz oyaladı de" diye tenbihte bulundu.

O bu halde devam ederken insanların yollarına engel teşkil eden büyük bir canavara rastladı. Kendi halinde "sihirbaz mı daha faziletli yoksa rahip mi; bugün anlayacağım" diye mırıldandı. Bir taş aldı ve " ALLAH'ım! eğer rahibin yaptıkları sana sihirbazın yaptıklarından daha sevimli ise, şu hayvanı öldür de insanlar geçsinler "deyip taşı fırlattı ve hayvanı öldürdü. İnsanlar yollarına devam ettiler. Delikanlı gelip durumu rahibe anlattı. Rahip ona "Evet bugün sen benden daha faziletlisin ve üstünsün. görüyorum ki yüce bir mertebedesin... sen imtihan geçireceksin. imtihana maruz kalınca sakın benden haber verme!" dedi. Genç doğuştan körleri ve alaca hastalığına yakalananları tedavi eder, insanları başkaca hastalıklardan da kurtarırdı. Onu kralın kör bir arkadaşı işitti. Bir çok hediyeler alarak yanına gitti ve " Eğer beni tedavi edersen, şunların hepsi senindir" dedi. O da:

"Ben kimseyi tedavi etmem, tedavi eden ALLAH'tır. Eğer iman edersen, sana şifa vermesi için dua edeceğim. Oda şifa verecek "dedi. Adam derhal iman etti, ALLAH'ta ona şifa verdi.

Adam bundan sonra kralın yanına geldi. eskiden olduğu gibi yine kralın yanına oturdu. Kral;

"Gözünü sana kim iade etti" diye sordu.

"Rabbim! "dedi. Kral:

" senin benden başka Rabbin mi var? " dedi. Adam:

"Benimde seninde Rabbiniz ALLAH'tır" dedi. Kral onu yakalayıp işkence ettirdi. O kadar eziyet etti ki, gözünü tedavi eden ve ALLAH'a iman etmesini sağlayan gencin yerini gösterdi. Gençte oraya getirildi. Kral ona:

"Ey oğul! Senin sihrin körlerin gözünü açacak, alaca hastalığını tedavi edecek bir dereceye ulaşmış, neler neler yapıyormuşsun "dedi. Delikanlı:

"Ben kimseyi tedavi etmiyorum, şifayı veren ALLAH'tır "dedi. Kral onu da tutuklatıp işkence etmeye başladı. O kadar ki, o da rahibin yerini haber verdi. Bunun üzerine rahip getirildi. Ona:

"Dininden dön!" denildi. O bunda direndi. Hemen bir testere getirildi. Başının ortasına konuldu. Ortdan ikiye bölündü ve iki parçası yere düştü. Sonra genç getirildi. Onada:

"Dininden dön!" denildi. Bu teklifi oda reddetti. Kral onuda adamlarından bazılarına teslim etti.

"onu filan dağa götürün. Tepesine kadar çıkarın. Zirveye ulaştığınız zaman tekrar dininden dönmesini isteyin; dönerse ne ala, aksi takdirde dağdan aşağı atın" dedi. Gittiler ve onu dağa çıkardılar. Genç:

"ALLAH'ım bunlara karşı dilediğin şekilde bana yardımını gönder "dedi. Bunun üzerine dağ onları salladı ve kralın adamlarının adamlarının hepsi uçurumdan aşağı düştü. Dalıkanlı yürüyerek kralın yanına geldi. Kral "Arkadaşlarıma ne oldu?" diye sordu.

Genç "ALLAH onlara karşı bana yardım etti" cevabını verdi. kral onu başka adamlarına teslim etti ve" Bunu bir gemiye götürün denizin ortasına kadar gidin. Dininden dönerse ne ala. dönmezse onu denize atın." Diye emretti.

Adamları söylendiği şekilde onu götürdü. Genç orada:

"ALLAH'ım dilediğin şekilde bunlara karşı bana yardım et" diye dua etti. Genç bu duayı eder etmez. Gemileri alabora oldu ve kralın adamları boğuldu. Genç yine yürüyerek hükümdara geldi. Kral:

"Arkadaşlarıma ne oldu?" diye sordu. Genç:

"ALLAH onlara karşı bana yardım etti." Dedi. Sonra krala:

"Benim emrettiğimi yapmadıkça sen beni öldüremeyeceksin" dedi.

Kral: "O nedir" diye sordu.

Genç: " insanları geniş bir düzlükte toplarsın. Beni bir kütüğe asarsın. Sadağımdan bir ok alırsın. Sonra oku yayın ortasına yerleştirir ve " Gencin Rabbinin adıyla" dersin. Sonra oku bana atarsın. İşte eğer ancak bunu yaparsan bunu öldürürsün" dedi.

Hükümdar hemen halkı bir düzlükte topladı. Delikanlıyı bir kütüğe astı. Sadağından bir ok aldı ve oku yayın ortasına yerleştirdi. Sonra:

"Gencin Rabbinin adıyla" dedi ve oku fırlattı. Ok gencin şakağına isabet etti. Genç elini şakağına okun isabet ettiği yere koydu ve ALLAH'ın rahmetine kavuşup öldü. Halk:

"Gencin Rabbine iman ettik "dediler. halk bu sözü üç kere tekrar etti. Sonra krala gelindi ve:

“Ne emredersiniz? Vallahi korktuğunuz başınıza geldi. Halk o gencin Rabbine iman etti.” denildi. Kral hemen yolların başlarına hendekler kazılmasını emretti. Derhal hendekler kazıldı. İçlerine ateşler yakıldı. Hükümdar:

“Kim dininden dönmezse onu bunlara atın” diye emretti.

Bu emir derhal yerine getirildi. Birara beraberinde çocuğu olan bir kadın getirildi. Kadın oraya düşmekten çekinmişti. Bunun üzerine çocuğu annesine şöyle dedi:“Anneciğim sabret. Zira sen hak üzeresin.”

3. Hayâ Nedir?

Hayâ, çekinmek, utanmak, namusu muhafaza etmek ve haysiyeti korumak gibi manalara gelir. Allah korkusu, Allah mehâfeti ve O'nun istemediği şeylerden çekinmek ma'nâsına gelir. Böyle bir hissin, insan tabiatında bulunan hayâ duygusuna dayanması, şahsı, edep ve saygı mevzuunda daha temkinli, daha tutarlı kılar. Hayâ, kişinin her hususta haddini bilip onu aşmaması, en başta Allah olmak üzere insanlara karşı kendi konumunu muhafaza etmesi demektir. Hayâ, insanı insan eden hayâti bir haslettir. Hayâ, insa- nın manevî süsü, Allah'ın kulunda görmek istediği en güzel hâldir. Aynı zamanda hayâ, Allah'ın insanda görmek istemediği her türlü kötü huydan da uzak durmaktır. Rabbimiz Kur'ân-ı Kerîm'de hayâsızlığın her türlüşünü haram kıldığını ifade buyurur. Peygamber Efendimiz de (sav), “Her dinin bir ahlâkı vardır. İslâm'ın ahlâkı da hayâdır.”ve Hayâsızlık, taşkınlık ve azgınlık hangi şeyde bulunsa onu berbat edip, çirkinleştirir. Buna mukabil utanma duygusu olan hayâ ise bulunduğu şey süsleyip güzelleştirir buyurarak, bu duygunun Müslüman'ın hayatında tuttuğu yerin önemini vurgulamıştır.

Peygamber Efendimiz (sav): “Allah Teâlâ'dan gerektiği gibi hayâ ediniz.” buyurmuş ve kendisine: “Yâ Resûlallah! Allah'tan gerektiği şekilde nasıl hayâ edebiliriz?” sorusunu ise şu ifadelerle cevaplandırmıştır: “Kim başını ve başında yer alan organları, karnını ve karna bağlı organlarını korur, dünya hayatının süsüne kendini kaptırmaz, ölümü unutmazsa o kimse, Allah Teâlâ'dan gere- ği gibi hayâ etmiş olur.”

Bu hadîs-i şerifte başın korunması, insanın duygu ve düşüncesinin hayır istikametinde kullanılmasıdır. Baştaki diğer organların korunması ise, gözü haramdan uzak tutmak, kötü sözleri duymaktan kaçınmak, ağzı haramdan korumak ve yalan söylememekle gerçekleşir. Karnın korunması, haramla beslenmekten sakınmakla olur. “Karına bağlı organı” korumaktan maksat ise hadis âlimlerine göre zina etmekten kaçınmakla olur. Bütün bu uzuvları korumak, Allah'a hayâ etmenin bir gereğidir.

Utanmazsan Dilediğini Yap!

Utanma ve sıkılma anlamlarına da gelen hayâ, İslâm ahlâkında çok önemli bir yer tutmaktadır. Hayâ sahibi bir insanı, kötü bir işten caydırmak için ona “Utanmıyor mu- sun?” demek yeterlidir. Büyüklerimiz, “İnsandan utanmayan, Allah'tan da utanmaz.” demişlerdir. Utanma duygusu taşıyan bir kimse, sadece insanların gördüğü yerde değil, insanların görmediği yerde de kötülükten kaçınan kimsedir.

Utanmayan insandan her türlü kötülük beklenir. Nitekim ar damarı çatlayan bir insanın yapamayacağı hiçbir kötülük ve saygısızlık yoktur. İşte size bir örnek:

İmam Azam Hazretleri bir gün hamama gider. Yıkınmakta iken yanına çıırılıplak bir adam gelir. İmam Azam onu görünce gözlerini kapatır. Adam hayâsızın biridir. Üstelik oldukça pervasızdır. İmam Azam'la alay eder:

– Ya İmam! Gözlerinin nurunu ne zaman aldılar?

İmam Azam bu münasebetsize şu cevabı verir:

– Senin hayâ perden kaldırılırken.

Evet, hayâ perdesini kaldıran bir insandan adab ve edepten yoksun hür türlü hâl ve tavır beklenebilir. Efendimiz (sav) bir hadislerinde şöyle buyuruyorlar:

“İnsanların ilk nübüvvetten beri bütün Peygamberlerden duyduğu sözlerden biri, “Utanmazsan dilediğini yap!” sözüdür.”Hadis-i şerifteki “Utanmazsan dilediğini yap!” sözü, “Utanmadığın takdirde her şeyi yapabilirsin!” manasına anlaşılmamalıdır. Çünkü bu şekilde bir anlayış hem Peygamber Efendimiz'in maksadına uygun düşmez hem de normal anlayış çerçevesinin hududu aşmış olur. Hadis-i Şerifi:

*Utanmazsan dilediğini yap ama sonunda cezasını da hesaba kat. Çünkü utanç duygusunu yitirmiş olmak, insanı sorumlu olmaktan kurtarmaz. Yapacağın hiçbir kötülük, “Utanç duygusunu yitirmişti!” diyerek, cezasız bırakılmaz.

*Utanmazsan dilediğini yap, çünkü insanı insan yapan utanç duygusudur. Bu duyguyu yitirdikten sonra senin önüne geçecek, yaptıklarının fena olduğunu vicdanına haykırarak bir kuvvet kalmamıştır. İyi kötü demeden her şeyin mubah olduğunu kabul edecek kadar arsız, hayvanlar kadar hissiz bir kimse olursun, şeklinde anlamak lazımdır.

Kaç Türlü Hayâ Vardır?

Hayâ duygusu ikiye ayrılır. Birincisi, her insanda bulunan/ bulunması gereken fitrî hayâ duygusudur. Bunun neticesi olarak insan, başkasının yanında açılması haram olan yerlerini açmaktan utanır. Buna dinde “setr-i avret” de denir.

Malumunuz avret, kadınlarda el ve yüz hariç bütün beden, erkeklerde ise göbek ile diz kapağı dâhil olmak üzere bu ikisinin arasındadır. Avret yerlerini başkasına göstermek hayâsızlıktır. İnsanda ilk zuhur eden duygu budur.

Dört-beş yaşlarındaki bir çocukta ilk olarak bu duygu ortaya çıkar. Sonra diğer ahlâkî değerler buna dayalı olarak gelişme gösterir.

İkincisi, insanın başkasını rahatsız edip utandırmaktan uzak durması ve ahlâki bakımdan edep ve terbiye sınırlarından dışarı çıkmamasıdır. Hayânın bu kısmını da üçe ayırmak mümkündür:

1-Allah'tan hayâ etmek. Bunun en asgarisi ölçüsü ve göstergesi kişinin farzları yapıp haramlardan kaçınmasıdır.

2-İnsanlardan hayâ etmek. Bu da edep dışı davranışlardan uzak durup insanlara eziyet etmemektir.

3-Kendi nefsinden hayâ etmek. Bu ise kişinin tek başına olduğu durumlarda bile günaha girmekten kaçınmasıdır.

"Hayânın azlığı insanı zamanla küfre götürür." buyuran Efendimiz, "Hayâ, imanın nizamıdır. Bir şeyin nizamı bozulunca parçalanır ve dağılır. Dinin ahlâkî hayâdır." diyerek hayâsızlığın insanı ne türlü uçurumlara sürükleyebilecek potansiyel bir tehlike oluşturduğunu anlatır.

Hayada Zirve İnsan Hz Osman ra.

Hz. Osman, hayâ ve edeb timsâli bir şahsiyetti. Hz. Osman'ın en belirgin özelliklerinden biri, hiç şüphesiz hayâsı ve edebi idi. Onun bu özelliğini anlatırken Hz. Âişe annemiz şu ibretli hâdiseyi nakleder:

"Allah Resûlü bir gün benim evimde, üzerine bir örtü çekmişti ve iki oyluğu (veya iki bacağı) açık olarak istirahat ediyordu. O sırada Hz. Ebû Bekir geldi ve içeriye girmek için izin istedi. Resûlullah tavrında hiçbir değişiklik yapmadan ona içeri girmesi için izin verdi. Ve onunla sohbet ettiler. Daha sonra Hz. Ömer geldi. Ona da aynı şekilde hâlini değiştirmeksizin izin verdi. Onunla da aynı hâl üzere sohbet ettiler. Ondan sonra da Hz. Osman geldi, içeri girmek için izin istedi. Bu defa Resûlullah hemen doğruldu ve toparlandı.

Ben bunun hikmetini öğrenmek için dedim ki: "Ey Allah'ın Resûlü! Hz. Ebû Bekir ve Ömer için toparlanmadığınız hâlde, Hz. Osman'a toparlandınız, hâlinizi değiştirdiniz ve elbisenizi düzelttiniz. Hikmeti nedir?" Resûlullah Efendimiz şöyle buyurdular: "Osman gerçekten çok hayâlî bir kimsedir. Kendisinden meleklerin bile hayâ ettiği bir kimseden, ben hayâ etmeyeyim mi?"

Hz. Osman hayâsıyla sahabiler arasında sivrilip üçüncü sıraya yükselmiştir. Hz. Osman'ın bu hayâ hâli, günümüz insanı için de elbette ahiret adına bir kurtuluş akçesidir. Mü'min, kendisini ahirette Cenab-ı Hak huzurunda utanacağı, mahcup olacağı hâl ve davranışlardan, ortamlardan uzak tutmalıdır. Özellikle de gençler buna dikkat etmeli, iffetli yaşamalı, mahremiyet sınırlarını aşmamalı ve gençliğin verdiği heyecanla daha sonra utanacakları, pişman olacakları işleri yapmamalıdır.

Besmele

Bisr-i Hafî. Evliyânın büyüklerinden. Genç. Günah çukuruna düşmüş yuvarlanıyor yuvarlandıkça batıyor...

Bir gün Gecesini içki masalarında sabahladığı bir gecenin günü. Sarhoş. Evinin yolunu tutturmuş, gidiyor, gitmeye çalışıyor. Yürüyor. O da ne? Bir kağıt, üstünde Besmele yazılı bir kağıt. İçi cız ediyor. Eğiliyor. Çamurların içinden Besmele yazılı kağıdı alıyor. Hiç Allah'ın ismi yerde olur mu, çamurlar içinde olur mu, binbir düşünce bin bir ah ediş. Kağıdı öpüyor, çamurlarını siliyor, temizliyor, evine götürüyor, güzel kokulara sürüyor ve evinin en güzel yerine asıyor. O gece âlim bir zât bir rüyâ görür. Rüyâda, "Git, Bisr'e söyle! İsmimi temizlediği gibi onu temizlerim. İsmimi büyük tuttuğu gibi büyültürüm. İsmimi güzel kokulu yaptığı gibi, onu güzel ederim. İzzetime yemin ederim ki, onun ismini dünyada ve ahirette temiz ve güzel eylerim" denildi.

Bu rüyâ, üç defa tekrar etti. Rüyâ gören kimse, sabah olunca, Bisr-i Hafî'yi arayıp meyhanede buldu. Mühim haberim var diye içeriden çağırdı. Bisr geldiğinde, gelen zâta dedi ki:

-Kimden haber vereceksin?

-Sana Allahu telâdan haber vereceğim. Bunu duyan Bisr, ağlamaya başladı ve sordu:

-Bana kızıyor mu, şiddetli azap mı yapacak? Rüyâyı sonuna kadar dinleyince arkadaşlarına dönüp söyle söyledi:

-Ey arkadaşlarım! Beni çağırdılar, bundan sonra bir daha beni buralarda göremeyeceksiniz.

O zâtin yanında hemen tövbe etti. Bu anda ayağında ayakkabı bulunmadığı için, hiç ayakkabı giymedi. Sebebini soranlara, "Söz verdiğim zaman yalın ayaktım, şimdi giymeğe hayâ ederim" derdi.

Ayakkabı giymediği için kendisine "Hafî" (yalınayak)denilmiştir.

Güzel Ev ama Keşke Bunun Bir de Temeli Olsa!

İlim ve irfan sahibi bir bilge insan, bir gün çok yakışıklı bir genç görür. Ancak bu güzel gencin, hayâ noktasında birtakım eksiklikleri vardır. Bu eksiklikleri müşahade eden bilge şahıs o gence, şu hikmet ve ders dolu sözü söyler:

"Güzel ev ama keşke bunun bir de temeli olsa!" Evet, her şeyin başı ve temeli hayâ ve edeptir. O olmayınca, diğer güzelliklerin de pek anlamı kalmıyor. Tıpkı temelsiz bir binanın ayakta durmasının imkânsız oluşu gibi, hayâdan yoksun

bir insan da, başka vasıflarına güvenerek ayakta duramaz. Öyleyse insan, öncelikle hayâ sahibi olmaya, yani temeli sağlam atmaya bakmalıdır.

4. İFFET

İffet, çirkin söz ve fiillerden uzak kalma, hayâ ve edep dairesinde bulunma, doğruluk, dürüstlük ve ahlâkî değerlere bağlılık üzere yaşama demektir. Aslı Arapça olan bu kelime, namuslu, şerefli ve ahlâklı olma hâlini ifade edecek şekilde dilimize de geçmiştir. Özellikle, izzet ve haysiyetiyle yaşayan, çalıp çırpmayan, haramlardan sakınan ve namusunu koruma mevzuunda fevkalâde hassas davranan kimseler hakkında “afif” tabiri kullanılmaktadır.

Kur’ân-ı Kerîm, iman edenlerin iffetli, hayâlî ve edep yerlerini koruyan insanlar olduklarını nazara vermiş, iffetli yaşamının mükâfaatı olarak Allah’ın mağfiretini ve ahiret sürprizlerini müjdelemiş, mevzunun önemine binaen kadınları ve erkekleri ayrı ayrı zikrederek bütün mü’minlere iffetli olmalarını ve iffetsizlik için bir giriş kapısı sayılan haram nazardan kaçınmalarını emir buyurmuştur. Ayrıca, Hazreti Yusuf ve Hazreti Meryem gibi iffet abidelerini misal vererek inanmış sinelere hayâ ve ismet ufkunu göstermiştir. Hazreti Yusuf (aleyhisselâm), vezirin hanımından gelen bir günah çağrısı karşısında “Ya Rabbî! Zindan, bu kadınların beni dâvet ettikleri o işten daha iyidir.” (Yusuf, 12/33) diyerek, iffetine toz kondurmaktansa senelerce hapiste yatmayı göze almış ve kıyamete kadar gelecek olan bütün ehl-i imana bir hayâ timsali olmuştur.

İffetin bu umumî manâsını hatırdan tutmakla beraber, onu daha geniş ve şümulü olarak ele almak da mümkündür. Bediüzzaman Hazretleri’nin, “Helâl dairesi geniştir, keyfe kâfi gelir. Harama girmeye hiç lüzum yoktur.” şeklinde dile getirdiği ölçüye göre iffet, meşru daire içinde yaşayıp gayr-i meşru sahaya nazar etmeme, el uzatmama, adım atmama demektir. Dolayısıyla iffetli bir insan, göz, kulak, el, ayak gibi bütün âzâların helâl dairedeki lezzetleriyle yetinmesini bilmeli, hiçbir şekilde ve hiçbir yolla haram işlememeli, izzet ve haysiyetine dokunacak durumlardan da sakınmalıdır.

Efendimiz, Ashabının İffeti Konusunda Çok Hassastı

Dışarıdan gelecek günah hücumlarına karşı ümmetini koruma mevzuunda çok hassas davranan Peygamber Efendimiz, kadın-erkek herkesin iffete kilitlendiği bir dönemde hem de hac vakfesini yapıp Arafat’tan döndükleri bir sırada, bineğinin arkasına aldığı Hazreti Abbas’ın oğlu Fazl’ın başını sağa sola çeviriyor ve böylece etraftaki kadınlara gözünün ilişmemesi için ona yardımcı oluyordu. Asır saadet asrı, mevsim hac mevsimi, bineğinin arkasına binilen zat Allah Resûlü ve harama bakmaması için başı sağa sola çevrilen de iffetinde hiç kimsenin şüphe edemeyeceği Hazreti Fazl idi. Öyle bir şeyin adeta imkânsız olduğu bir durumda, nazarına başka hayaller girmesin ve serseri bir ok kalbini delmesin diye, Fazl’ın yüzünü bir o yana bir bu yana çevirmesi Efendimiz’in bu konudaki hassasiyetini gösteriyor ve ümmetine misal teşkil ediyordu.

Bediüzzaman Hazretleri ise bu tehlikeye şu ifadelerle dikkat çekiyor:

“Hem senin mahiyetine öyle manevî cihazlar ve latifeler vermiş ki, bazıları dünyayı yutsa tok olmaz; bazıları bir zerreyi kendinde yerleştiremiyor. Baş bir batman taşı kaldırdığı hâlde, göz bir saçı kaldıramadığı gibi; o latîfe, bir saç kadar bir ağırlığa, yani, gaflet ve dalaletten gelen küçük bir hâlete dayanamıyor. Hatta bazen söner ve ölür. Madem öyledir, hazer et, dikkatle bas, batmaktan kork. Bir lokma, bir kelime, bir dane, bir lem’a, bir işarette, bir öpmekte batma. Dünyayı yutan büyük latifelerini onda batırma!”

Üç İffet Kahramanı

“Mağara hadisi” olarak da bilinen bir hadis-i şerifte de yine böyle bir iffet kahramanından bahsedilmektedir. Gecelemek için bir mağaraya sığınan üç kişi, dağdan kopan büyük bir kaya parçası yuvarlanıp çıkışı kapayınca bir türlü oradan çıkamazlar. Bunun üzerine, sırayla Hak katında makbul olduğuna inandıkları bir ameli vesile edinerek Cenâb-ı Hak’tan kayanın yuvarlanıp gitmesini dilerler. Her birinin duasıyla kaya biraz hareket eder ve nihayet o üç arkadaşı kurtulurlar. Onlardan birincisi, anne-babasına karşı ihsanla davranışını şefaathçi yaparak niyazda bulunur; sonuncusu da, çalıştırdığı işçinin ücretini veremeyince onun parasını işletip nemalandırarak sonunda eksiksiz teslim edişi hürmetine rahmet-i ilâhîyeden yardım ister. İkinci şahıs ise, “Allahım! Amcamın bir kızı vardı. Onu herkesten çok seviyordum. Ondandır kâm almak istedim ama bana hiç yüz vermedi. Fakat bir kıtlık senesinde elime düştü. Ona kendini teslim etmesi mukabilinde yüz yirmi dinar verdim, mecburen kabul etti. Ne var ki arzuma nail olacağım sırada, “Allah’tan kork da iffetime dokunma!” dedi. Ben de, o söz üzerine, insanlar arasında en çok sevdiğim kimse olduğu hâlde onu bıraktım, verdiğim parayı da geri almadım. Allah’ım eğer bunu Senin rızan için yapmışsam, bizi bu sıkıntıdan kurtar!” diyerek iffetini muhafaza edişini makbul bir amel olarak Allah’a arz eder. Dualar kabul edilir ve kaya açılır. İşte, bu üç misaldeki afif insanların ortaya koyduğu kahramanlıklar herkese müyesser olmaz. Bunlar, çok istisnâ olan irade zaferleridir. O türlü durumlarda devrilmeme her insanın ulaşabileceği bir başarı değildir. Pek çokları o kaygan zeminlerde ayakta kalamaz ve yıkılır. Dolayısıyla, daha o noktaya kadar götürmeden meselenin önünü almak gerekir. Öyle tehlikeli sahalara hiç girmemek, uçurumun kenarına hiç yaklaşmamak ve günah sahillerinde asla dolaşmamak icap eder.

İffetli Kalmak ve Nefsimize Hâkim Olmak İçin Neler Yapmalıyız?

Kur'ân-ı Kerim'de pek çok âyet-i kerîmede, hayâsız toplumların helâk edildiğinden bahsedilir. Ad, Semûd ve Lût kavimleri hayâsızlıkları sebebiyle tarihin derinliklerine gömülmüşlerdir. Hayâlî ve iffetli olmak, nefsin meşru olmayan arzularına uymamakla mümkündür ki esasen bu bizim için ahlâkî bir vazifedir.

Peki, iffetimizi korumak, hayâ sahibi olmak için nelere dikkat etmeliyiz?

1.Can sıkıntısı, iffetsizlik sebebi olmamalı

Can sıkıntısı genelde, kalbin tatminsizliğinden, Allah ve Resûlü ile münasebet kurulamayışından, ibadetlere bağlı olmamaktan, arkadaşsızlıktan, okuma ve tefekkür adına boş bulunmaktan, meşguliyetsizlikten, hizmet etmemekten kaynaklanır. Böylesi için şeytanın girebileceği gedikler hazır demektir.

2.Nefse düşkünlükten vazgeçilmeli

Nefsin istek ve alışkanlıkları, insan için öldürücü birer zehir ve insanı aşağılara çeken ağırlıklar gibidir. Ruh, nefsin rağmına gelişir ve yükselir. Yani nefis beslendikçe ruh küçülür, sıkışır, ağırlaşır. Bunun neticesinde de kalp, duygu ve mânevî duygularda bir hantallaşma meydana gelir.

3.Kitap okunmalı, bol bol tefekkür etmeli ve Haftalık düzenli mânevî beslenme günü olmalı

Her insan, her gün biraz daha tefekkür ve düşüncede derinleşerek, önümüze serilen kâinat kitabından tıpkı bir arı gibi marifet hüzmeleri toplayıp Cenab-ı Hak'ın gönderdiği nebilerin açtığı geniş yolu takip etmelidir. Bu yol sayesinde o, ruha hayatîyet kazandıracak, atılan her adım, ona yeni bir güç kaynağı olacak ve böylesi bir insan iffet abidesi olma yolunda emin adımlarla yürüyecektir.

4.Hayal dünyamız da kontrol altına alınmalı

Hayal, mantık ve güç sınırı tanımayan, zaman ve mekân kaydına tabi olmayan bir zihin faaliyetidir. Şeytanın hayale attığı her sahneçik, her bir karecik, hayal kamerasında bir film hâlini alır; fuhuş zakkumlarına ve neticede iffetsizliğe sebebiyet verir.

5.Ölümü çokça hatırlamalı

Kâinatın Efendisi, lezzetleri acılaştırıran ölümü çok hatırlamamızı istiyor. İnsan, ölümün hakikatine inandığı gibi, onu his, duygu ve aklına nakşederek, hayal ve düşünce dünyasına da hâkim kılar.

6.Yalnız kalınmamalı, iyi arkadaşlar edinilmeli ve Şehvi duyguları tahrik edici ortamlardan uzak durulmalı

Ayakları cemaat zeminine basmayan insan, ayaklar altında bir yaprak ve bir tüy gibidir; bu yandan üflesen öte yana, öte yandan üflesen bu yana savrulur. Bu yüzdendir ki, sahabe devrinin o en kuvvetli, en iktidarlı ve meleklere parmak ısırtacak insanları bile cemaatleşme ve birlik teşkil etme lüzumunu duymuşlardı.

7.Boş kalmamalı, vazife almalı

Meşguliyetsiz insan, hayâsızlığa, iffetsizliğe açık bir hayat yaşar, dolayısıyla da şeytana fırsat vermiş olur. Bu sebeple boş durmamalı ve bizi daima gerilim, coşkunluk, tazelik içinde tutan uğraşların peşinde olmalıyız.

Damat Efendi

Gençliğini ibadetle geçiren, böylece nefsin ve şeytanın bütün kötü arzularına karşı kendisini frenleyebilen gençlerden birisi de Mecmau'l-Enhür sahibi Muhammed b. Süleyman'dır. "Damat Efendi" lakabıyla meşhur olmuştur.

Çünkü bu zat iffet âbidesi, talebelik döneminde bir gece yarısı, mum ışığı altında ders çalışmaktadır. İlmî mütâalalara daldığı bir esnada kapısı çalınır. O vakitte birinin gelmesinin hâsıl ettiği hayret ve misafirin kimliği hakkındaki merakla hemen kapıyı açar. Karşısında genç ve güzel bir kızcağız durmaktadır. Misafir, yolunu kaybettiğini ve etrafta başka bir ışık göremediği için onun kapısını çalmaya mecbur kaldığını söyler.

Genç talebe, misafirini geri çeviremez, onu gece karanlığına ve sokağın soğuşuna terk edemez, çaresizce kızı içeri alır. Ona oturup dinlenebileceği bir köşe gösterdikten sonra da sabaha kadar dersine çalışmaya devam eder. Utangaç ve gizli-saklı nazarlarla onu seyreden kızcağız, bu iffetli talebenin bir hâline hayret eder; genç, arada bir parmağını önünde yanan mumun alevine tutmakta ve bir müddet öylece bekledikten sonra geri çekmektedir. Bir defa ile de yetinmemekte ve bunu ara ara sürekli tekrarlamaktadır. Bu hâl üzere sabah olur. Gün ışıdıktan sonra genç kız oradan ayrılıp evine döner. Halkın yardımıyla yolunu bularak ulaştığı ev, Osmanlı vezirlerinden birinin sarayıdır; bu genç kız da, o vezirin kızıdır. Saray halkı, ona geceyi nerede ve nasıl geçirdiğini merakla sorarlar; zira, bütün gece onu aramış ama bir türlü bulamamışlardır. Genç kız başından geçenleri, gördüklerini ve hususiyle de kendisini misafir eden talebenin tuhaf hâlini bir bir anlatır. Vezir, kızına yardım eden o genci sarayına davet eder ve niçin sabaha kadar elini yanan mumun üzerinde tuttuğunu sorar. Yusuf yüzlü genç, "Yolunu kaybettiği için kapımı çalan bir misafiri dışarıda bırakamazdım; bu sebeple onu kulübeme aldım. Nefsimin desiselerine karşı koyabilmek içinde, elimi ara sıra mumun bana Cehennem'i hatırlatan alevi üzerine koydum. Şeytan beni kandırmaya yeltendiğinde, parmağımı ateşe tutarak, nefsimi Cehennem azabını hatırlattım ve böylece yanlış bir şey yapmaktan kurtuldum.

Genç Adam

Genç adam! Düşün bir yığın dertti ki asırlık,
Sarmış cemiyeti onulmaz pek çok hastalık.

Toplumun her yanı ayrı bir illetle ma'lûl;
Beyinler sarsık, kalbler baygın, devâsı meçhûl..

Meydanlar inliyor; gâyesiz kalabalıklar;
Yığın yığın aldatan ve aldanan alıklar.

Bir tablo ki komedi, trajedi iç içe,
Koşuşuyor yığınlar, koşuyorlar bir hiçe..

Bunca fezâyile cemiyet yaşar mı? Heyhât!
Göz görmez, kulak sağır, "kapkaranlık hissiyât"..

Şehirler tekmil çirkef, sokaklar zift kanalı;
Gençler serâzât, her şey hürriyet payandalı...

Hayâ yırtılıp gitmiş, iffet ayak altında,
Yalan som altın, aldatma sultanlık tahtında...

Kurt tam gövde içinde,yapraklar bir bir solmuş,
Millî rûh derbeder, milletse tekmil yorulmuş.

Genç adam; bu bâdirenin bahadırı sensin!
Yıllardır, hayâllerde, düşlerde beklenensin...

Doğrul! Kendine gel! Bak tan yeri ağarıyor
Doğrul ki her yanda nûr, karanlığı boğuyor.

Hiç durma koş tulumban elinde dört bir yana!
Göğüsle alevleri bu bir vazife sana!

Yırtılsın bütün zulmetler, belli olsun akyol...
Gel, bu adanmışlar yolunun dâvâcısı ol!"

Sensin asırlardan beri beklenen kahraman,
Gel ki, artık kalmadı dizlerimizde derman..!

**Derdi dünya olanın, dünya kadar derdi olur.
Ulvi dertlerle dertlenmeyenlere
çeşit çeşit dert musallat olur.**

**Gel seninle danışalım arkadaş,
Danışan, dağları aşar mı aşar.
Danışmadan yola çıkan,
Düz yolda şaşar mı şaşar.**

11 Ayin Sultani Ramazan. 2021

Lise Ramazan ayi el kitapçigi

Ramazan ayinin öenmi
Ramazan ayinin ilmi yönü
Ramazan ayinin manevi yönü
Ramazan ayinda gerceklesen önemli olaylar

Ramazan ayının önemi

Ramazan ayı, dinimizde oldukça önemli bir yere sahiptir. Bu ayda maddi ve manevi güzellikler bir arada yaşanır; sevgi, hoşgörü ve dayanışma gibi olumlu hissiyatlar ön plana çıkar. Dini açıdan taşıdığı önemle birlikte bireysel açıdan sorumluluk ve sosyal açıdan da yardımlaşma, dayanışma duygularının en yüksek yaşandığı ay olarak nitelendirilebilir. İşte Ramazan ayının bize hatırlattığı güzel duygular ve manevi önemi hakkında bilmeniz gerekenler:

(1) Toplumda dayanışma ve yardımlaşmayı destekler

Ramazan ayı, geçmişten günümüze kültürümüzde oldukça özel bir yere sahiptir. Dini temeli ile birlikte sahip olduğumuz geleneklerimiz de bu ay içerisinde ihtiyacı olan insanlara yardımcı olmayı, kurduğumuz güzel sofralarda sevdiklerimizi, komşularımızı, dostlarımızı ağırlamamızı öğütler. Bu yüzden Ramazan sofraları, daima birleştiricidir. İhtiyaç sahiplerini, uzun zamandır görüşülemeyen aile fertleri bir araya getirir. Birçok kişi ihtiyaç sahiplerini bularak onlara maddimanevi açıdan yardımcı olmaya çalışır. Bu da beraberinde birtakım güzel duyguları getirmektedir. Sonuçta, bizi birbirlerine karşı daha duyarlı insanlardan oluşan bir toplum olmaya davet eder. Ramazan'ın her anı mazlum ve mağdurlara maddî manevî yardım mülâhazalarıyla ve gayretleriyle de dolu olmalıdır!

(2)

Sevgi ve hoşgörü ayıdır Yine dini öğretiler ve geleneklerimiz,

Ramazan ayında sevgi ve hoşgörünün ön plana çıkmasını desteklemektedir. Bu ayın maneviyatını yaşayan insanlar birbirlerine karşı daha saygılı ve hoşgörülü davranmaya çalışırlar. İnsanlar arasında artan sevgi ve hoşgörünün toplumun en küçük çekirdeği olan aileden başlayarak toplum üzerinde olumlu etkileri vardır.

(3) Kişisel açıdan manevi bir detoks imkânı sağlar

Şimdi Ramazan-ı şerif, Cenâb-ı Hakk'ın, insanları mağfiret adına lütfettiği bir fırsat ayıdır. O Ramazan-ı şerifte, oruç, aç durma, ayrı bir fırsattır; Allah (celle celâluhu) sizin günahlardan arınmanıza -bir yönüyle- o işi bir sebep kılıyor, bir vesile kılıyor; onunla günahlardan arınıyorsunuz. Aç duruyorsunuz; aç durmak suretiyle sabrediyorsunuz, sabrın mükâfatını görüyorsunuz. İ'tiyatlardan (alışkanlıklardan) uzaklaşmanız adına gayret gösteriyor, o mevzuda ayrı bir sevap kazanıyorsunuz. Yiyecek-ıçecek bir şey bulamayan insanları düşündüğünüzden dolayı ayrıca sevap kazanıyorsunuz; siz, onları düşünüyorsunuz, "Bu aç insanlar..." diyorsunuz. Hani kermes yapanlar, birileri için kermes yapıyorlar... Dolayısıyla, "Demek ki hakikaten açlık, susuzluk böyle bir şeymiş!" filan diye, o düşünmeyle de ayrı bir sevap kazanıyorsunuz. vet, Ramazan'da bir, oruç; ikincisi, Kur'an-ı Kerim; üçüncü olarak da Terâvîh "Oruçlu için iki sevinç (ânı) vardır; birisi iftar vakti, diğeri de oruç tutmanın verdiği huzurla Allah'a kavuştuğu zamandır." İftar vaktinin ayrı bir neşvesi var. Aç-susuz duruyorsunuz; dudaklarımız kurumuş, bir yudum suya, "Bir olsa da!.." falan diyorsunuz. Sonra, iftar edeceğiniz zaman, Cenâb-ı Hakk'ın nimetinin kadr u kıymetini bilme söz konusu. **مَرَّتْ عَيْنٌ كَفَّ وَ لَمْ يَزَلْ دَنْكُ مَرَّ لَيْ نَشْكُرْتُمْ عَذَابَ لَيْ إِشِيدِيْدَلْ** Andolsun, eğer şükrederseniz gerçekten size arttırırım ve andolsun, eğer nankörlük ederseniz, şüphesiz, benim azabım pek şiddetlidir." (İbrahim, 14/7) "Şükrederseniz, nimetimi arttırırım Ben!" Şimdi Ramazan-ı şerifte, o bir bardak suyun kadri/kıymeti biliniyor. Orada öyle bir şükrediyorsunuz ki siz, hâlen en azından... "Elhamdülillah yâ

Rabbi! Sen, bu suyu yaratmışsın.. su ile benim ağzımdaki münasebeti yaratmışsın.. yutağımdaki münasebeti yaratmışsın.. vücudumdaki münasebeti yaratmışsın.. vücudumda suya ihtiyacı yaratmışsın Sen.. ve ben, bütün bunları hissediyorum, onu yaratmışsın!..” İnsan bunları düşünmeyince - zannediyorum- gâfilâne yaşıyor demektir. Şayet, bir iftar vaktinde, iftar, bunları düşündürüyorsa sana, bu da çok önemli bir husustur. Sahura kalkıyorsun; gece, uykunu terk ediyorsun. Hele şimdiki dönemde, Terâvîh kılacaksın; yorgun-argın, vakit bulabilecek misin, bulamayacak mısın; iki saat uyuyacak mısın, uyumayacak mısın?!. Fakat o tatlı uykudan, yumuşak döşekten, sımsıcak yorganın altından sıyrılarak, sahura kalkacaksın, yemek yiyeceksin orada. Fakat senin kendi rahatını terk etmen, belki ailevî rahatını terk etmen, onlarla münasebetini terk etmen... Bunlar öyle fedakârlıklardır ki, Cenâb-ı Hak nezdinde neye tekâbül eder, bilemezsiniz.

(4) İnsanlar arası kaynaşmayı arttırır

Günümüzde iş hayatının yoğunluğu ve hayatımızı etkileyen birçok faktör sebebiyle çoğu zaman ailemizle aynı akşam yemeği sofrasına oturamayabiliyoruz. Otursak bile ailemizle birlikteyken cep telefonları gibi teknolojik aletler, daha az sohbet etme eğilimi içerisinde olmamıza neden olabiliyor. Ramazan ayının özenli sofraları vesilesiyle, bu ay süresince aileler akşam yemeklerinde daha sık bir araya gelme imkânı buluyor, uzun zamandır görüşülemeyen aile fertleri aynı masanın etrafında toplanıyor. Bu da kaynaşmayı arttırarak ailenin iç dinamiği üzerinde olumlu etkilere sebep oluyor.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=B7oO0fCtMiM&t=28s>
https://www.youtube.com/watch?v=ghVJcN1m_eo&t=29

Ramazan aynin ilmi yönü

Ramazan ayının fazileti oruç ayı olmasından ziyade, Kur'an-ı Kerim'in bu ayda indirilmeye başlanmasındandır. Bu konuda Rabbimiz şöyle buyurur: "Ramazan öyle bir aydır ki, bu ayda Kur'an, insanlara yol gösterici ve doğruyu yanlıştan ayırıcı belgeler olarak indirildi. Sizden bu aya ulaşan oruç tutsun..." (Bakara, 185)

Ramazan ayı içinde öyle bir gece vardır ki o gece, içinde 'Kadir Gecesi' olmayan bin aydan daha üstündür. Bin ay yaklaşık 83 yıldır. Yüce Allah, Kur'an-ı Kerim'de "Biz onu (Kur'an'ı) Kadir gecesinde indirdik." (Kadir, 1) buyurarak Kadir gecesinin önemine dikkat çeker.

Ramazan ayının rahmet ve bereketi çok büyüktür. Bu ayda zaten her zaman yapmakta olduğumuz kulluk görevlerimizi daha da çoğaltmalıyız. Tövbe, Kur'an'ı ve anlamını okuma, bol bol ibadet, Allah azze ve celle'yi anma, dua etme, yoksul ve muhtaçlara yardım etme, hayvanları sevip koruma vs. gibi. Bunlar çoğaltılarak yapılırsa Ramazan ayından gerektiği gibi yararlanmış oluruz. Aksi takdirde ömrümüz boşu boşuna geçer gider.

Orucun İnsana Sağladığı Faydalar

Oruç Allah'ın emri olduğu için tutulur. Faydalarını göz önüne alarak oruç tutmak uygun değildir. Oruç sadece Allah azze ve celle'nin rızasını kazanmak için tutulur. Bununla beraber her ibadetin bir hikmeti ve bazı faydaları vardır. Oruç ibadetinin de insana sağladığı bazı yararlar şunlardır:

*Oruç insanın iradesini kuvvetlendirir.

*Oruç, yoksul ve aç kimselerin durumlarının daha iyi anlaşılmasını sağlar.

*Oruç şükrü öğretir bize, onunla nimetlerin kadir ve kıymetini biliriz, anlarız.

*Oruç bir kalkandır, mü'mini kötülüklerden korur.

*Oruç, manevi bir hazdır, zevktir, mü'mine huzur verir.

*Oruç maddi ve manevi tedavidir, insanı her türlü hastalıklardan uzaklaştırır. Onun içindir ki Allah Resulü "Oruç tutun, sıhhat bulun." (Taberani) buyuruyor.

*Orucun bedenimize de faydası vardır. Mide ve kalp daha az çalışır ve bütün organlar dinlenir. Vücuttaki yağ ve besin depoları yenilenmiş olur.

*Oruç ibadeti, insana iftar ve sahur ile kılınan teravih namazlarıyla, okunan Kur'an'larla ve diğer ibadetlerle hayatı disipline etme imkânı tanır.

*Oruç, nefsi terbiye eder.

*Oruç, şefkat ve merhamet duygularını geliştirir.

*Oruçla Allah'ın rızası ve sevgisi kazanılmış olur.

*Oruç insanı kötülüklerden uzaklaştırır.

*Oruçlu kişi sabırlı olmayı öğrenir.

*Oruç insana ruh sağlığı kazandırır. Dini görevini yerine getirmekle insanın ruhu huzur bulur. Kalbi tatmin olur.

Vaktin değerini bilip zamanı gereğince değerlendirmek, işlerde düzen ve disiplin oluşu, uygar olmanın bir göstergesi, başarı ve ilerlemenin önemli etkenlerinden biridir.

Bazıları bunun Batılıların yaşam özelliklerinin ve onların uygarlıklarının bir parçası olduğunu sanabilirler. Oysa disiplin ve vaktin düzenli bir şekilde tanzim edilip ayarlanması, İslâm'ın asil tavsiyelerinden biridir. Müminlerin emiri Hz. Ali (a.s), vasiyetnamesinin ilk satırlarında çocuklarına şöyle buyurmaktadır:

"Size, tüm çocuklarıma, bana bağlı olanlara ve vasiyetimin kendilerine ulaştığı herkese takvalı, disiplinli ve düzenli olmayı tavsiye ederim." (Nehc'ül-Belâğa, Mektup: 47)

İslâm farizaları, genellikle İslâm'ın düzen ve disipline verdiği önemin şahididirler. Günlük namazlar, kendilerine has vakitlerinde kılınmalıdır; öyle ki özel vakitler bir dakika bile ileri yahut geri alınmaz. Hac merasimi, kendine mahsus bir zaman ve mekânda yerine getirilmelidir. Nitekim oruç da mübarek ramazan ayında hilâlin görülmesiyle başlayıp şevval ayında hilâlin görülmesiyle sona erer. Aynı şekilde oruç için saptanan gün boyu da tan yerinin ağarmasından akşam vaktinin başlamasına kadardır. Ramazan ayının Kamerî aylardan olması nedeniyle yılın dört mevsimi zamanla ramazana tekabül eder.

Kimi zaman uzun yaz günlerine rastlar. Hangi şartlarda olursa olsun, tan yerinin ağarışı ve akşam vaktinin girişi tam dakik olarak belirlenmelidir. Oruç tutan kimse bu düzen ve disiplinden asla cayamaz. Bizzat bu şartlar, Müslümanın dakik ve muntazam olması gerektiğini, kendi yaşamını böylesine bir disiplin ve sistematize üzerine kurmasının şart olduğunu göstermektedir.

Ramazan ayının Manevi yönü

Derken sınımsız, olabildiğince yumuşak ve hummalı dakikalarıyla Ramazan ufukta belirir.. vicdanlar teyakkuza geçer, bütün gönüller uyanır, bütün duygular coşar.. ve insanlar oluk oluk mabede akar; oradan da Rabbine yürür. Ramazan'ın gelmesiyle ruhun rabitaları daha bir güçlenir.. uhrevî arzu ve emeller daha bir köpürür; köpürür ve duygular üzerine bir mızrap gibi inip kalkan bir Ramazan mülâhazası, inanmış sineleri aşkla, şevkle coşturur; onların ruhlarında âdeta yangınlar meydana getirir. Denebilir ki, Ramazan senenin en nurlu, en içli, en tesirli, en lezzetli günleri ve ledünnî hayatımızın da en önemli bir iç dinamizmi olarak bütün benliğimize siner ve bize en uhrevî hazlar yaşatır. Çarşı-pazar ve sokakların görüntüsü ötelere ait duygularla köpürür. Minarelerin solukları gönüllerde Kur'ân hüznüyle yankılanır.. mabetler ışıktan fistanlara bürünür ve imanlı gönüllerin avazlarıyla inler. Evden mabede, mabetten mektebe her yerde Hakk'a yönelişin sevinç ve itminanı yaşanır.. ibadetle şahlanan sineler, bütün güzelliklerini ortaya döker.. en mahrem çizgileriyle iç dünyalarından kopup gelen aşklarını, şevklerini haykırırlar. Bu insanlar, güya "vuslata hazırlanan" emrini almış gibi her geceyi bir "şeb-i arûs" arefesi sayar ve her günü de engin bir vuslat duygusuyla geçirirler.

Evet, Ramazan'daki her seste bir başlangıç vaadi, her solukta bir kurtuluş ümidi nümâyândır. İftarlar, bize bir kısım sırlar fısıldar ve ufkumuzda büyük buluşmanın çağrışımlarıyla tülleenirler.. teravihler ümit dünyamıza neler neler vaad ederler.. geceler, âdeta nazlı bir gelin edasıyla bize harem kapılarını aralar ve vâridâtın her türden dalga boyuyla ışık olur gönüllerimize akarlar.. imsaklar tıpkı vapur düdüğü, uçak sesi ve füze tarrakalarıyla tınlar ve Dost'a vuslat yolunda bir gece yolculuğunu salıklarlar... Nihayet upuzun bir gün, o tatlı buluşmanın telaşlı ama dikkatli, heyecanlı fakat ümitle dolu saatleriyle gelir her yanımızı sarar.

Ramazan'da hayat o kadar derin ve anlamlıdır ki, konuşulan her söz, duyulan her ses insana, onun gönlünden fıskıran bir besteymiş gibi gelir; gelir de en tatlı nağmeler hâlinde duygularımız süzölmeye başlar. Her zaman ruhun bir tomurcuk gibi açılmasına ve benliğin derinliklerinde uyuyan duyguların uyanmasına vesile olan ve bizi en büyüleyici, en enfes hülyalar âleminde dolaştıran Ramazan, hepimizi ta iliklerimize kadar bir aşk u şevk ve bir vuslat ihtiyacıyla yoğurur, gönüllerimize gerçek hayatın neşvesini duyurur.

Ramazan'da tam azığını alabilen herkes, burada elde ettiklerinin ötesinde, yürüdüğümüz bu nurlu fakat biraz buğulu yolun sonunda, hep özleyip durduğu bir ebedî saadetin var olduğunu anlar ve bütün benliğiyle O'na yönelir. Evet, her iftar ve her imsakta insan, kendine yepyeni bir vuslat kapısının aralandığını seziyor gibi olur ve iki adım ötede daha çaplı ve daha büyüleyici bir buluşma ihtiyaç ve ümidini duyar; duyar da bir tarafta gurbet ve yalnızlık, diğer tarafta da beklenti ve hülyalar onları daha engin bir büyü ile sarar ve hakiki aşkın derinliklerine çeker. Öyle ki, onların sinelerinin enginliklerinde olduğu gibi, mekânın sonsuzluğunda da her şeyin aşk etrafında cereyan ettiğini duyar ve kendilerinden geçerler. Kadın-erkek, genç-ihtiyar, zengin-fakir herkes, kendi idrak seviyesine göre, Ramazan'da önemli bir hazırlık dönemi yaşar; sonra da hiç bitmeyecek bir yol mülâhazasıyla hep Allah'a yürüyor gibi olurlar...

Dengi Olmayan İbadet

Allah uğrunda yapılan her işin mutlaka bir sevabı vardır ve onun karşılıksız kalması düşünülemez. Ama oruca gelince, onun sevap yönüyle âdetâ dengi yoktur. Ebû Umâme (ra) şöyle diyor: "Rasûlullah'a, yapmam gerekli bir amel söylemesini istedim. O da: "Oruç tut. Zira onun dengi yoktur." Ben yine tekrar ederek aynı şeyi sordum: O, "Oruç tut. Zira onun dengi yoktur." Ben üçüncü kez yine sordum. O, aynen "Oruç tut. Zira onun dengi yoktur" buyurdular.

Oruç, Rûhu Geliştirir ve Nefsi Gemler

İnsanlarda ruh cesedin, ceset de rûhun yağmına gelişir. Ruhanî yönleri itibariyle gelişmek isteyenler, mutlaka oruç tutmalıdırlar.

Nefsin gemlenmesi, frenlenmesi bakımından oruç, ciddi bir dinamiktir. Onun içindir ki, ehlullah sürekli riyazet yaparak rûhî formlarını korumaya çalışmışlardır. Hatta yogilerin aç-susuz durmakla ruhî güç ve kuvvetlerini kazandıkları hepimizin malumudur. Bazı mistiklerin nefislerine bir kısım eza ve cefa çektirmek suretiyle belli nispette rûh yüceliğine ulaştıkları öteden beri bilinen bir vakiydir. Ama ne yoginin ne de mistiklerin ahiret adına elde edecekleri hiçbir şey yoktur. Zira aç ve susuz kalma ve riyazet yapma ancak ibadet niyetiyle yapılırsa bir değer ifade eder. Bu niyet Müslümanlıkta oruç şeklinde tecelli eder. Öbür türlü, insan, sadece harikulâde bazı hâllere mazhar olur ki, bu da katiyen gaye ve hedef değildir ve olmamalıdır da...

Oruç, vefa duygusunun tezahür ettiği en güzel bir ibadettir. Zira oruç, Allah ile kul arasında yapılmış bir ahiddir. Kul, belirli zaman dilimlerinde, belirli şeylerden vazgeçer ve bu hareketleriyle, ahidinde vefalı olduğunu gösterir. Aynı zamanda insan, tuttuğu oruçlarla vefa duygusunu öyle geliştirir ki, vefa onun ayrılmaz bir parçası hâline gelir. Bu durumu kazanan kimse, içtimaî, ailevî ve ferdi hayatında zamanla adeta "vefa"dan bir abide durumuna yükselir.

Oruç Salih Amellerden Biridir

Kur'an-ı Kerim'de pek çok yerde iman ve amel-i sâlih beraber zikredilmektedir. Amel, umumî manâda iş, vazife, hareket, davranış, ibadet, hayırlı faaliyet demektir. Fakat daha ziyade insanların bir maksada binaen yaptıkları işe "amel" denir. Yapılan işte bir gâye ve maksat yoksa buna "fiil" denir, amel denmez. Necip Fazıl "iman ve aksiyon" konferansında temelde "aksiyon"u "amel"in karşılığında kullanmıştı. Fakat Kur'ân-ı Kerim'in o mevzudaki üslubunu tercih ederek "iman ve amel" demek daha uygun ve doğru olsa gerek. Evet, sâlih amel, Cenâb-ı Hak nezdinde güzel ve makbul olan iş demektir. Namaz kılmak, oruç tutmak, zekât ve sadaka vermek gibi ameller amel-i sâlihe dahildir. Hatta güzel ahlaklı olmak ve evrensel İslâmî değerleri sergilemek de bir sâlih ameldir.

Orucun birçok manevi faydaları vardır. Bunlardan bazıları şöyledir:

1. İnsan nefsinin asiri isteklerine ve ihtiraslarına engel olur. Oruc tutanlar daha

sabirli ve metin olurlar. Peygamberimiz: "Oruç sabrin yarsidir." buyurmustur ve ayni zamanda: „Sabir imanin yarisisidir." hadis-i serifleriyle orucun, imanin dörtte biri oldugu sâbit olmustur.

2. Senenin diger aylarinda devamlı calisan ve yorulan mide oruc araciligıyla dinlenme imkânı bulur.
3. Oruc, toplumun ahlâki hayatini degistirir, iyiye ve güzele götürür.
4. Zenginler, oruc sayesinde fakir ve yoksullarin durumunu daha iyi anlar. Böylece bireyler arasında yardimlasma, acima, sefkat ve merhamet duygulari gelisir.
5. İlâhi bir emir oldugu için ramazanda kendisine helâl olan seyleri yapmayan kimse haramlara girmekten sakindir

ORUC SERISI

1-<https://www.youtube.com/watch?v=pkUkCEyh19g>

2-<https://www.youtube.com/watch?v=slv3Vy7ilAA>

3-<https://www.youtube.com/watch?v=MkqM08Bmmq4>

4-https://www.youtube.com/watch?v=i2H_CgdCfqY

Ramazan Ayında Meydana Gelen İslam Tarihindeki Önemli olaylar

11 Ayın Sultanı Ramazan'ı diğer aylardan üstün kılan sebeplerden akla ilk gelen Kur'an'ın indirilmesidir: "Ramazan ayı, insanlara yol gösterici, doğrunun ve doğruyu eğriden ayırmanın açık delilleri olarak Kur'an'ın indirildiği aydır. Öyle ise sizden ramazan ayını idrak edenler onda oruç tutsun. Kim o anda hasta veya yolcu olursa (tutamadığı günler sayısınca) başka günlerde kaza etsin. Allah sizin için kolaylık ister, zorluk istemez. Bütün bunlar, sayıyı tamamlamanız ve size doğru yolu göstermesine karşılık, Alah'a tazim etmeniz, şükretmeniz içindir." (Bakara Suresi 185. Ayet)

Kuran-i Kerimin indirilmesi

Yüce Allah, Kuran'ı ramazan ayında göndermiş olması nedeniyle bu ayın oruç olarak tutulmasını istemiştir.

Ayet şöyledir: "Kuran, insanlara bir rehber, bu rehberliğin apaçık delili ve doğruyu yanlıştan ayırt edici bir ölçü olarak ramazan ayında indirilmiştir. Bundan dolayı, sizden kim bu aya ulaşırsa, onu baştan başa oruç tutsun. Ancak hasta veya seyahatte olan, başka günlerde aynı günler miktarınca oruç tutsun. Allah sizin için kolaylık diler, zorluk çekmenizi istemez. Bütün bunlar, sayıyı tamamlamanız ve size doğru yolu göstermesine karşılık, Allah'ı tazim etmeniz ve O'na şükretmeniz içindir." (Bakara, 186).

Hz. Peygamber, ramazanın Allah'ın isimlerinden biri olduğunu ifade buyurmuştur (Buhârî, İman, 28). Bu durumda "şehru ramazan" ifadesi "şehrullah" yani "Allah'ın ayı" manasına gelir. Böylece "Allah'ın kitabı" ifadesi ile "Allah'ın ayı" bir araya gelmektedir. Demek ki ramazan ayı, Allah'ın kitabının indiği aydır.

Kadir Gecesi

Ramazan ayı içinde en değerli zaman dilimi Kadir Gecesidir. Allah Teâlâ, "kutlu bir gece" olduğunu haber verdiği (Duhân 44/3)

Kadir Gecesinin önemini özel bir sûre ile, Kadir Sûresi ile belirtmiş, ve:

- Kur'an-ı Kerim'i Kadir Gecesinde indirdiğini,
- Kadir gecesinin bin aydan daha hayırlı olduğunu,
- o gecede sabaha kadar Allah'ın izniyle meleklerin ve Cebrail'in yeryüzüne indiğini,
- o gece yeryüzüne barış ve esenliğin hâkim olduğunu haber vermiştir.(Kadr 97/1-5)

Resûl-i Ekrem Efendimiz de şu gerçekleri bize bildirmiştir: Bu mübarek geceyi, faziletine inanarak,

karşılığını Allah'tan bekleyerek değerlendiren kişinin geçmiş günahları bağışlanır.(Buhâri, îmân 25, 27, Savm 6, Fazlû leyleti'1-kadr 1)

Kadir Gecesini Ramazan ayının son on günündeki tekli gecelerde,(Buhâri, Fazlû leyleti'1-kadr 3) hattâ Ramazan'ın yirmi yedinci gecesinde aramalıdır.(Mâlik, Muvatta', l'tikâf 11)Kadir gecesinin sabahında güneşin, iyice yükselineceye kadar, ziyâsı ay gibi sönük olur.(Müslim, Müsâfirîn 179)

Bir adam Resûl-i Ekrem'e gelerek yaşlı ve hasta olduğunu, geceleyin namaz kılamadığını, fakat Kadir Gecesinde ibadet etmeyi arzu ettiğini belirterek o geceyi kendisine söylemesini istedi; Peygamber Efendimiz de ona, Ramazan'ın yirmi yedinci gecesinde ibadet etmesini tavsiye etti.(Ahmed b. Hanbel, Müsned, I, 240)

Bununla beraber Efendimiz, Ashabına, Kadir Gecesini Ramazan'ın yirmi dokuzuncu, yirmi yedinci, yirmi beşinci gecelerinde aramalarını da söyledi.(Buhâri, Fazlû leyleti'1-kadr 3)

Mekke'nin Fethi

Mekke'nin fethi, Hicret'in 8. yılında Ramazan ayında gerçekleşmiştir

İslâmiyet'in Yemen'de Yayılması

Yemen'de İslamiyet, Ramazan ayında yayılmaya başlamıştır. Hicret'in 10. Yılında ise yine Ramazan ayında büyük bir yayılma göstermiştir.

Endülüs'ün

Endülüs' bölgesi (İspanya) Ramazan ramazan ayında İslamiyetle tanışmıştır.

Mekkenin fethi Cagri filminden bir kesit:

<https://www.youtube.com/watch?v=H8WUKMtYJ9c>

Hocaefendi Kadir gecesini:

https://www.youtube.com/watch?v=mz_5xkjIUQo